

Związek Harcerstwa Polskiego
Ogólnopolski Ruch Programowo-Metodyczny
„Wspólnota Drużyn Grunwaldzkich”
przy Komendzie
Chorągwi Warmińsko-Mazurskiej ZHP im. „Grunwaldu”
w Olsztynie

Nowy Skarbiec Zadań Grunwaldzkich

PROPOZYCJA PROGRAMOWA
WSPÓLNOTY DRUŻYN GRUNWALDZKICH
NA ROK HARCERSKI 2019/2020

Wstęp

Pierwotna wersja Skarbca Zadań Grunwaldzkich powstała w pierwszych latach działalności Wspólnoty z inicjatywy druhow z Harcerskiego Klubu Turystycznego „Azymut” „Contra”. W późniejszym okresie był on uzupełniany o nowe zadania, zgłoszone przez drużyny uczestniczące we współzawodnictwie grunwaldzkim oraz o zadania wynikające z programu „Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich” pt. „W XXI wiek”, realizowanego w latach 2000-2005.

Obecna wersja została dostosowana do obowiązujących pionów metodycznych oraz dodaliśmy wybrane zadania z programów „Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich” pt. „Grunwaldzkie Wyzwania”, realizowanego w latach 2006-2010; „Patriotyzm jutra - różnorodna jedność”, realizowanego w latach 2010-2013; „Quo Vadis”, realizowanego w latach 2015-2018 oraz „Łączy nas Grunwald”, realizowanego w 2019 roku.

Odpowiadają one różnym pionom metodycznym, zainteresowaniom, potrzebom i warunkom działania drużyn oraz kierunkom programowym: harcerstwo w ruchu, aktywność społeczna, ciekawość świata, sprawności na całe życie, braterstwo, radosny patriotyzm.

Zadania są podzielone na grupy tematyczne: „Wczoraj”, „Dziś”, „Jutro”.

W pierwszej grupie – **„Wczoraj”** – zawarte są zadania, umożliwiające poznanie historii i naszego dziedzictwa narodowego, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji rycerskich i grunwaldzkiej oraz ich związków z rodzinnym regionem. Są przeznaczone przede wszystkim dla tych, którzy po raz pierwszy zdobywają Tytuł Drużyny Grunwaldzkiej oraz dla wszystkich, zafascynowanych historią rodzinną i tradycją.

Druga grupa – **„Dziś”** – obejmuje zadania ukierunkowane na harcerską służbę, realizowaną tu i teraz, na rzecz własnego środowiska, regionu i kraju, a przede wszystkim – samych siebie. Są one ważnym elementem w kształtowaniu postaw harcerskich.

W trzeciej grupie tematycznej – **„Jutro”** – zawarte są zadania ukierunkowane na kształtowanie własnych postaw w życiu dorosłym bądź wpływających na pozytywne zmiany macierzystych środowisk w przyszłości.

Wszystkie zadania służą także popularyzacji „Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich” w kraju i za granicą. Realizując je, stajemy się także propagatorami idei braterstwa i tolerancji, a także - otwartości na innych ludzi, Europę i cały świat. Staramy się zrozumieć i wytłumaczyć innym, że „Grunwald”, to nie tylko symbol chwały oręża polskiego i wielowiekowej tradycji, ale także więzi i współpracy pomiędzy narodami, w obronie dobra i bytu narodowego.

„Nowy Skarbiec Zadań” ma być dla drużynowych pomocą i inspiracją. Wykonane zadania powinny nie tylko służyć współzawodnictwu grunwaldzkiemu, ale także nierozzerwalnie łączyć się ze zdobywaniem przez harcerzy stopni, sprawności i znaków służby.

„Skarbiec” na którym bazowaliśmy został opracowany przez 6 Grunwaldzką Drużynę Harcerską „Brzask” im. Bolesława Chrobrego z hufca ZHP w Zabrze, pod kierownictwem hm. Marzeny Dawiec. Wersja obecna została stworzona i dopracowana przez zespół programowy w składzie:

hm. Joanna Lewandowska
hm. Grzegorz Przybylak
phm. Anna Słowińska

phm. Rafał Jezierski
pwd. Marianna Irek
phm. Kamila Jabłońska

Zasady zdobywania Tytułu i Odznaki Grunwaldzkiej

Zdobywanie Tytułu i Odznaki polega na wykonaniu przez drużynę w ciągu roku harcerskiego kilku zadań programowych, wybranych spośród propozycji zamieszczonych w programie Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich. Zadania grunwaldzkie powinny stać się kanwą rocznego planu pracy drużyny oraz inspiracją. Można je łączyć z programami i propozycjami programowymi hufców, chorągwi i Związku.

W toku realizacji zadań należy stosować elementy metodyki stosowanej do wieku harcerzy, korzystając z instrumentów metodycznych, takich jak: stopnie, gwiazdki, sprawności, znaki służb, odznaki specjalistyczne, a także z realizacją prób na stopnie instruktorskie. We wszystkich przypadkach określenie "drużyna" odnosi się do wszystkich podstawowych jednostek organizacyjnych. Poziom realizowanych zadań powinien odpowiadać psychofizycznym możliwościom i wiekowi harcerzy, zdobywających odznakę.

Drużyny próbne mogą przystępować do współzawodnictwa grunwaldzkiego, ale Tytuł Drużyny Grunwaldzkiej będzie im nadany tylko pod warunkiem, że najpóźniej do 5 maja danego roku odpowiedni komendant wyda rozkaz, w którym poinformuje o pomyślnym zakończeniu przez drużynę okresu próbnego.

Jednostki organizacyjne wyższego rzędu niż drużyna mogą ubiegać się o Tytuł i Odznakę Grunwaldzką na następujących zasadach:

- **kręgi instruktorskie** - jeżeli swoim działaniem upowszechniają w wymiernym zakresie problematykę grunwaldzką w środowisku działania oraz współuczestniczą w organizacji Złotu Grunwaldzkiego;
- **szczepy, związki drużyn** - jeżeli wszystkie jednostki organizacyjne wchodzące w jego skład zdobyły „Tytuł i Odznakę Grunwaldzką”.

Kręgi instruktorskie, szczepy i związki drużyn spełniające powyższe warunki powinny złożyć "Wspólnocie Drużyn Grunwaldzkich" pisemne meldunki wraz z uzasadnieniem do 5 maja każdego roku.

Po wykonaniu zadań, drużyna sporządza kronikę z ich realizacji i do 5 maja każdego roku przesyła ją wraz z opisem wykonanych zadań na adres e-mail: kronika.wdg@zhp.pl, a Rada Wspólnoty opiniuje wykonane zadania i kieruje wnioskiem do Naczelnika ZHP. Tytuł i Odznakę Drużyny Grunwaldzkiej Naczelnik ZHP przyznaje rozkazem, a podczas uroczystego apelu na Polu Bitwy wręcza metalowe odznaki, nabijane na drzewce proporców.

Od tego momentu drużyna jest członkiem Wspólnoty, może umieścić określenie „Grunwaldzka” w swojej nazwie. Jej członkowie noszą na prawej kieszeni munduru plakietki Wspólnoty i wyróżniki drużyny grunwaldzkiej i mogą zdobywać grunwaldzkie sprawności oraz Znak Zawiszy.

Radosny
patriotyzm

Braterstwo

Aktywność
społeczna

Harcerstwo
w ruchu

Ciekawość
świata

Sprawności
na całe życie

Więcej o grunwaldzkich sprawnościach dowiesz się tutaj:

<https://grunwald.zhp.pl/druzyna-grunwaldzka/instrumenty-metodyczne/>

O Znak Zawiszy tu:

<http://grunwald.zhp.pl/druzyna-grunwaldzka/instrumenty-metodyczne/znak-zawiszy/>

O wytycznych do przygotowania kroniki tu:

<http://grunwald.zhp.pl/druzyna-grunwaldzka/kronika/>

Na ręce jednostek, których kronika w danym roku harcerskim została uznana za wykonaną na najwyższym poziomie, przekazana jest na okres kolejnego roku **Buława Wspólnoty** oraz przywilej otwarcia Sejmiku Zimowego i Wielkiego Sejmiku w okres kolejnego roku.

Do współzawodnictwa należy zgłosić się do dnia 15.11 br. poprzez formularz udostępniony na stronie WDG

<http://grunwald.zhp.pl/>

oraz na Facebooku

<https://www.facebook.com/wdgzhp/>

Plakietkę na podkładce koloru białego noszą członkowie "Drużyn Grunwaldzkich", które zdobyły Tytuł po raz pierwszy, drugi i trzeci oraz inni członkowie Wspólnoty.

Plakietkę na podkładce koloru czerwonego noszą członkowie "Drużyn Grunwaldzkich", które zdobyły Tytuł więcej niż trzy razy.

Wyróżnik z napisem "Drużyna Grunwaldzka", noszony nad patką prawej kieszeni munduru.

Drużyna zdobywająca Tytuł po raz pierwszy

Drużyna zdobywająca Tytuł po raz pierwszy realizuje następujące zadania obowiązkowe:

- 1) "Turniej Grunwaldzki",
- 2) "Grunwaldzki Zwiad",
- 3) "Jak na Zawiszy",
- 4) Zadanie na rzecz Złotu Grunwaldzkiego.

ZADANIE 1: Turniej Grunwaldzki

CEL: Poszerzenie wiedzy o Grunwaldzie i tradycjach rycerskich.

OPIS ZADANIA:

Zorganizowanie w środowisku (między zastępami, drużynami, dziećmi i młodzieżą ze szkoły, w miejscu zamieszkania) Turnieju Grunwaldzkiego. Formuła Turnieju dowolna, powinien jednak obejmować m.in. konkurs wiedzy historycznej, turniej rycerski, sprawnościowy, konkursy artystyczne. Proponowane formy realizacji zadania to m.in. turniej gier i zabaw, zabawa tematyczna, impreza fabularna, gra fabularna. W ramach zadania można również wykonać stroje, które przydadzą się podczas Złotu. Gdy turniej organizowany jest dla większej ilości uczestników np. dla zaprzyjaźnionej drużyny, można również połączyć go z jarmarkiem i pokazem średniowiecznego rzemiosła.

SPRAWNOŚCI: harcownik, organizator harców, mistrz harców, sportowiec, Znak służby dziecku.

ZADANIE 2: Grunwaldzki Zwiad

CEL: Poszerzenie wiedzy o Grunwaldzie, poznanie najbliższego otoczenia w połączeniu z odnajdywaniem związków pomiędzy „Grunwaldem”, a własnym regionem i środowiskiem działania. Podjęcie służby na rzecz środowiska lokalnego.

OPIS ZADANIA:

Przeprowadzenie zwiadu w poszukiwaniu symboli związanych ze zwycięstwem grunwaldzkim: nazw ulic, placów, tablic, pomników, instytucji oraz jednostek organizacji społecznych. W ramach zadania można zorganizować wycieczkę do muzeum, placówki naukowej, uczelni, biblioteki lub obiektu zabytkowego w połączeniu ze zwiadem na temat związków tych instytucji lub obiektów z wiedzą lub pamięcią o zwycięstwie grunwaldzkim. Dodatkowo można otoczyć opieką przynajmniej jeden z zapomnianych obiektów, zwrócić uwagę społeczności lokalnej na symbol grunwaldzki. Jeżeli w wyniku realizowania zadania zostanie sporządzona np. kronika, mapa to oprócz przesłania jej jako raportu z wykonanego zadania, można ją pokazać w Szczepie, Hufcu lub środowisku.

SPRAWNOŚCI: wskazidroga, przewodnik po..., krajoznawca, szperacz, poszukiwacz, badacz, kronikarz, reporter, dziennikarz, Znak służby pamięci, Znak służby wspólnocie lokalnej.

ZADANIE 3: Jak na Zawiszy

CEL: Praca nad sobą, zwalczanie wad, wzmocnienie mocnych stron, integracja zespołu harcerskiego, budowanie autorytetów i systemu wartości; poznanie postaci Zawiszy Czarnego i powodów, dla których jest tak ważny dla Związku i Wspólnoty.

OPIS ZADANIA:

Zebranie jak największej ilości informacji na temat rycerza Zawiszy Czarnego i jego rodu. Zorganizowanie zbiórki, zajęć, kominka itp. podczas których dla wszystkich stanie się zrozumiałe, dlaczego dla harcerzy Zawisza Czarny jest niedoścignionym wzorem cnót i prawości. Następnie można wspólnie opracować listę pozytywnych cech osobowych i słabości nad którymi każdy powinien pracować.

Zadanie może zostać zrealizowane w formie: zbiórki, harcerskiej gry fabularnej, kominka, wieczornicy, biwaku, warsztatów z psychologiem, warsztatów asertywności, warsztatów komunikacji, formy teatralnej, zajęć plastycznych lub artystycznych.

PROPOZYCJA WYKONANIA ZADANIA:

Zadanie można wykonać na wiele różnych sposobów. Można wybrać się do Garbowa – miejsca urodzenia Zawiszy Czarnego, odwiedzić jego pomnik oraz muzeum znajdujące się nieopodal. Można zapoznać się z historią s/y Zawisza Czarny i zrealizować zadanie uzupełniając je wiedzą dotyczącą ZHP i naszych dalekich morskich wypraw.

Ponadto poniżej w linku znajduje się scenariusz z zadania wykonanego przez X Lubawską Gromadę Zuchową „Pracowite Pszczółki” z Chorągwi Warmińsko - Mazurskiej z Hufca Łława. Może któraś z naszych propozycji zainspiruje Was do stworzenia czegoś niepowtarzalnego.

Scenariusz gry fabularnej do pobrania:

[Gra fabularna "Jak na Zawiszy"](#)

SPRAWNOŚCI: Szara Lilijka, poszukujący wartości, poszukujący autorytetu, mężny, chwał, Znak służby przyjaźni.

ZADANIE 4: **Zadanie na rzecz Zlotu Grunwaldzkiego**

CEL: włączenie się drużyny w organizację Zlotu Grunwaldzkiego

OPIS ZADANIA ORAZ PROPOZYCJE JEGO WYKONANIA:

Zadanie polega na wykonaniu określonej pracy na rzecz Zlotu. Może ono dotyczyć:

- promocji Zlotu Grunwaldzkiego (zorganizowanie biwaku dla zaprzyjaźnionych drużyn, zaproszenie ich do wzięcia udziału w Zlocie, nagranie filmu promującego Zlot),
- wystroju terenu Zlotu lub Gniazda (wykonanie tarcz, flag, tablic, bramy Gniazda),
- udziału w organizacji Zlotu (udział w służbach zlotowych, recepcji, kawiarence, GrunInfo, kwaterce),
- przeprowadzeniu zajęć programowych na Zlocie (zorganizowanie zajęć wg założeń programu Zlotu, np.: zorganizowanie ogniobrania, punktów aktywności, punktów na Jarmarku, gier i zabaw sportowych, wieczornicy, ogniska, zajęć integracyjnych).

INFORMACJA DLA DRUŻYNOWEGO:

Warto w tym przypadku skonsultować się z programowcem Zlotu, Komendą Gniazda lub przedstawicielem Wspólnoty na daną Chorągiew w celu ustalenia zadania. Być może jest coś co bardzo przyda się na miejscu.

Drużyna zdobywająca Tytuł po raz drugi lub kolejny

Drużyna zdobywająca Tytuł po raz drugi lub kolejny realizuje trzy zadania, po jednym z bloków z tegorocznej propozycji programowej oraz zadanie na rzecz Złotu Grunwaldzkiego ustalone z organizatorami zlotu, bądź przedstawicielem na właściwą Chorągiew.

Wśród literatury opracowanej w minionych latach przez instruktorów Wspólnoty znaleźć można Poradniki Drużynowego oraz Grunwaldzkie Konspekty przedstawiające propozycję realizacji zadań z poprzednich lat wraz z niezbędnymi materiałami. Mogą się one okazać ogromną skarbnicą wiedzy i mogą pomóc w realizacji zadań grunwaldzkich zarówno przez drużyny pierwszoroczne jak i te, które zdobywają tytuł po raz drugi lub kolejny.

Dla gromad zuchowych, które zdobywają Tytuł po raz drugi i kolejny, opracowano inne zadania, dostosowane do ich możliwości i zainteresowań. Znajdują się w pierwszej części propozycji programowej.

ZUCHY

Program Zuchowy

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Przykładowa forma realizacji	Stopnie, Sprawności
WCZORAJ				
1	LEGENDY I PODANIA	Zebranie legend i podań dotyczących rycerstwa z terenu własnego regionu oraz innych materiałów opisujących wydarzenia okresu średniowiecza. Wykonanie do tekstu własnych ilustracji, przygotowanie przedstawienia, teatryku kamishibai.	zwiad, wycieczka, warsztaty historyczne, spotkania z, historykami, przedstawienie, teatryk kamishibai	artystka/artysta, przyjaciółka/przyjaciel bajek, kronikarz, znawca regionu, bazarz
	Poznanie średniowiecznej historii, tradycji rycerskich, zwyczajów			
2	STROJE DWORSKIE I RYCERSKIE	Odszukanie w literaturze informacji na temat ubiorów średniowiecza: strojów dworskich oraz rynsztunku rycerskiego. Opracowanie projektów tego typu ubiorów. Prezentacja ubiorów za pomocą lalek, kukiełek itp.	zuchowa majsterka, zwiad, pokaz mody średniowiecznej	artystka/artysta, dworka, krawcowa/krawiec, lalkarz
	Zdobycie wiedzy na temat średniowiecznych strojów, rynsztunku i uzbrojenia.			
3	RYCERSKIE HERBY	Prezentacja herbów rycerskich i ich symboli. Wykonanie herbu związanego z naszym regionem, założycielem miasta. Wykonanie gry memory z herbami rycerskimi.	warsztaty historyczne, warsztaty heraldyczne, spotkanie z historykami, przewodnikami, pasjonatami heraldyki, wystawa, majsterka zuchowa	rycerz, plastyk/plastyczka
	Poznanie heraldyki. Zdobycie wiedzy o średniowiecznych rycerskich rodach związanych z bitwą pod Grunwaldem oraz rycerstwem i szlachtą okolic miejsca zamieszkania. Zapoznanie się z symboliką herbów.			

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Przykładowa forma realizacji	Stopnie, Sprawności
4	UCZTA NA ZAMKU U KSIĘŻNEJ	Poznanie i wykonanie strojów oraz nauka tańców epoki średniowiecza. Zaproszenie aktora, choreografa. Opracowanie i odegranie "uczty na zamku u Księżnej" lub innej formy teatralnej.	warsztaty choreograficzne, teatralne, taneczne, festyn średniowieczny,	aktor/aktorka, artystka/artysta, dworka, szlachcianka/szlachcic
	Poznanie dworskich tradycji, zwyczajów, kultury dworskiej, tańców i strojów z epoki średniowiecza.			
5	DZIELNI WOJOWIE	Sporządzenie galerii postaci trzech króli. Przygotowanie rysunku rycerskiego, rozesłanie „wici” oraz przeprowadzenie turnieju wojów.	majsterka, spotkanie z historykiem, prezentacja, wystawa	bołkowy woj/ plastyczka/plastyk,
	Zapoznanie się z czasami powstawania stanu rycerskiego. Poznanie sylwetek trzech królów Bolesława Chrobrego, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego. Zapoznanie się z historią rozsyłania „wici”.			
6	SZLACHETNI RYCERZE	Stworzenie zuchowego kodeksu rycerskiego. Zastosowanie imion i tytułów szlacheckich, wykonanie elementów uzbrojenia (np. husarskie skrzydła). Poszukanie w okolicy pamiątek czy pomników związanych z Janem III Sobieskim, zorganizowanie wyprawy ich śladami. Przeprowadzenie zawodów sprawnościowych.	zuchowy zwiad, majsterka, gry i zabawy,	Harcownik Króla Jana, podróżniczka/podróжник, kronikarz, dama, dżentelmen, lekkoatletka/lekkoatleta
	Zapoznanie się z czasami Rzeczypospolitej szlacheckiej i staropolskimi rycerzami – harcownikami oraz postacią Jana III Sobieskiego			
7	PRZEGLĄD TWÓRCZOŚCI ARTYSTYCZNEJ O TEMATYCE GRUNWALDZKIEJ	Zorganizowanie przeglądu prac artystycznych (takich form jak: poezja, proza, muzyka, malarstwo, rysunek, rzeźba, fotografia, przedstawienie) o tematyce grunwaldzkiej.	konkurs, wystawa, kiermasz, warsztaty, formy teatralne	mistrzyni/mistrz słowa, tancerka/tancerz, artystka/artysta recytatorka/recytator, mim, lalkarz, plastyczka/plastyk, śpiewak, grajek
	Rozwinięcie umiejętności artystycznych, poszerzenie wiedzy na temat „Grunwaldu”			
8	NASZE KORZENIE	Opracowanie kronik rodzinnych poszczególnych członków drużyny - drzewa genealogiczne.	majsterka	kronikarz, plastyczka/plastyk
	Zapoznanie się z historią naszych przodków			

9	NASI SŁAWNI	Przygotowanie plakatu, prezentacji.	gawęda, majsterka, konkurs, zwiad,	etnografka/etnograf, znawca regionu, wszędobylska/wszędobylski
	Poznanie historii swojej miejscowości i ludzi w niej mieszkających.	Przeprowadzenie konkursu plastycznego. Zwiad zuchowy do muzeum, biblioteki w poszukiwaniu informacji o swojej miejscowości oraz jej znanych mieszkańców.		
10	NASZA OJCOWIZNA	Przygotowanie mini słowniczka gwary regionalnej. Przeprowadzenie scenek z wykorzystaniem gwary. Zapoznanie się ze strojami ludowymi, potrawami regionu.	formy teatralne, zwiad, warsztaty kulinarne	etnografka/etnograf, znawca regionu, wszędobylska/wszędobylski
	Zebranie informacji o gwarze, zwyczajach, strojach, twórczości ludowej.	Przygotowanie wraz z rodzicami, dziadkami potrawy regionalnej.		
11	ŚLADAMI PANA SAMOCHODZIKA	Przeprowadzenie gry terenowej po najbliższej okolicy w poszukiwaniu ukrytych skarbów wykorzystując do tego skanseny, muzea, architekturę itp.	zwiad, wycieczka, gra fabularna, cykl zbiorów dotyczących spotkań z przewodnikami lub historykami	Pan Samochodzik, detektyw
	Odnalezienie w swej okolicy miejsc nie do końca zbadanych, tajemniczych. Poznanie ich historii.			
12	GDZIE STRASZY BIAŁA DAMA	Odnalezienie zamków, ich ruin i dworów opracowanie trasy wędrowki i spisanie legend oraz podań związanych z „zamieszkującymi je duchami” lub przygotowanie przedstawienia.	zwiad, wycieczka, rajd, gra fabularna, cykl zbiorów	detektyw, przewodniczka/przewodnik po...
	Odszukanie obiektów średniowiecznych i poznanie związanych z nimi historii, legend, podań.			
13	ŚWIĘTA I OBRZĘDY MOICH PRZODKÓW	Zorganizowanie spotkania z seniorami, którzy opowiedzą o dawnych zwyczajach, wróżbach. Zapoznanie się z dawnymi przyspiewkami. Wzięcie udziału w jednym z obrzędów regionalnych np. w puszczaniu wianków świętojańskich.	gawęda, gry i zabawy, piosenki i płąsy	znawca regionu, etnografka/etnograf
	Odszukanie informacji, zapisów, podań, przekazów i pamiątek związanych ze świętami i obyczajami przodków, przybliżenie różnego typu świąt, zwyczajów, obrzędów, porzekadeł, wróżb, przesądów, zabobonów, przyspiewek.			

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Przykładowa forma realizacji	Stopnie, Sprawności
14	PIEŚNI LUDOWE I PATRIOTYCZNE	Zorganizowanie zuchowego przeglądu piosenki ludowej i patriotycznej.	piosenki i pąsy, przegląd piosenki, konkurs	grajek/miłośniczka/miłośnik muzyki, śpiewak
	Odnalezienie pieśni ludowych i patriotycznych, odszukanie materiałów źródłowych na temat różnych pieśni, nauka tych pieśni			
15	TAŃCE LUDOWE I NARODOWE	Nauka jednego z tańców ludowych czy narodowych, nawiązanie kontaktu z zespołem tańca ludowego. Zaprezentowanie tańca rodzicom, dziadkom itp.	piosenki i pąsy, przedstawienie, gry i zabawy	tancerka/tancerz
	Poznanie tańców ludowych i narodowych, odszukanie materiałów źródłowych, zapisu melodii (nuty/nagrania audio, wideo), układów tanecznych tańców z różnych regionów Polski i tańców narodowych,			
16	SKĄD SIĘ WZIĘŁY ZUCHY	Zorganizowanie spotkania z rodzicami, dziadkami. Nauka dawnych gier, zabaw i piosenek. Zorganizowanie zabaw na spostrzegawczość, celność, znajomość przyrody. Poszukiwanie informacji o gromadach działających w naszym regionie poprzez wizytę w muzeum harcerstwa, przeglądanie starych kronik zuchowych, opowieści seniorów harcerskich.	spotkanie z ciekawym człowiekiem, pąsy, zabawy, zwiad	wilczek/słoneczko, majsterklepka, niewidzialna ręka
	Zapoznanie się z historią ruchu zuchowego.			
17	RZEMIOSŁO ŚREDNIOWIECZA	Zorganizowanie warsztatów rzemieślniczych np. czerpanie papieru, wytwarzanie świec, tkactwo, plecionkarstwo itp.	majsterka, spotkanie z ciekawym człowiekiem, pożyteczne prace	Majster klepka, mistrzyni/mistrz makramy, rzeźbiarka/rzeźbiarz, mistrzyni robótek ręcznych
	Zapoznanie się z zawodami jakie funkcjonowały w średniowieczu. Wykonanie przedmiotów metodą tradycyjną np. świece, papier			
18	DAWNO, DAWNO TEMU LECZ NIE ZA GÓRAMI I LASAMI	Zebranie informacji, prezentacja podań, legend. Przygotowanie na ich podstawie książeczki opisującej i obrazującej wybrana legendę.	zuchowy zwiad, pożyteczne prace, majsterka, teatrzyk	mój region, dekoratorka/dekurator, kronikarz, plastyczka/plastyk, przyjaciółka/przyjaciel książek
	Stworzenie zbioru podań i legend opisujących powstanie i dawne dzieje rodzimego miasta.			

19	POMNIKI NIE TYLKO DO STANIA	Zorganizowanie zuchowego zwiadu w poszukiwaniu pomników znajdujących się w naszej miejscowości lub okolicy. Przeprowadzenie prac porządkowych wybranego miejsca.	zuchowy zwiad, pożyteczne prace, broszura, plakat, prezentacja	dziennikarka/dziennikarz, kronikarz, plastyk, detektyw
	Poznanie historii okolicznych pomników oraz opieka nad nimi			
DZIŚ				
1	WY DLA NAS – MY DLA WAS	zbiórka darów dla Domu Dziecka, teatrzyk dla osób przebywających w Domu Opieki, Jasełka dla osób samotnych.	pożyteczne prace, zuchowy zwiad	niewidzialna ręka, przyjaciel/przyjaciółka innych
	Działania na rzecz środowiska lokalnego, dzielnicy osiedla, miasta			
2	NASZE MIASTO I	Stworzenie filmiku o swojej miejscowości, opowiadania, piosenki, questa, lip duba promujących miejscowość.	film, piosenka, majsterka, zwiad zuchowy	fotoamatorka/fotoamator, śpiewak, muzyk, grajek
	Poznanie miejscowości, w której działa gromada, ważnych miejsc, obiektów.			
3	NASZE MIASTO II	Zorganizowanie akcji „Nasz mały wielki świat” polegającej na sprzątaniu zaśmieconych terenów miejskich, sadzeniu drzew.	Zbiórka, akcja	Ekoludek
	Działania pro-eko, budowanie świadomości młodego człowieka			
4	MOI RODZICE MÓJ SKARB	„Dzień rodziny” – zorganizowanie pikniku, turnieju lub innego przedsięwzięcia, podczas którego dzieci będą działały wspólnie z rodzicami.	gra miejska, wieczór wspomnień, teatrzyk, urodziny gromady, turniej gier podwórkowych	Mistrz gier i zabaw
	Podjęcie wspólnego działania z rodzicami			
5	MALI PATRIOCI	Włączenie się w akcje BohaterOn.	cykl sprawnościowy, udział w uroczystościach, gry tematyczne	Biały Orzeł, Piłsudczyk, Zawiszak, Mały Powstaniec, Miś Wojtek, Młoda obywatelka/Młody Obywatel
	Wzmacnianie patriotycznych postaw u zuchów poprzez udział w uroczystościach państwowych organizowanych w naszej miejscowości			

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Przykładowa forma realizacji	Stopnie, Sprawności
6	KOCHANE ZWIERZĄTKA	Wykonanie karmników dla ptaków, zbiórka karmy dla zwierząt, wykonanie prostych zabawek dla psów czy kotów, przekazanie ich do schroniska.	majsterka, pożyteczne prace	Ornitolog, Przyjaciół zwierząt
	Rozwój empatii u zuchów			
7	ŚWIATOWY DZIEŃ UŚMIECHU I	Przygotowanie wesołych e motków i wyjście z nimi w teren, rozdanie przechodniom z miłym słowem, przeprowadzenie ankiety pt. Co sprawia Pani/Panu radość?	majsterka, pożyteczne prace, zwiad zuchowy, gra miejska	śmieszka/śmieszek
	Wzmacnianie pozytywnych postaw i propagowanie bycia życzliwym w stosunku do innych			
8	ŚWIATOWY DZIEŃ UŚMIECHU II	Piękny uśmiech to zdrowy uśmiech, a dentysta nie jest naszym wrogiem. Przeprowadzenie zbiórki o tym jak ważna jest dbałość o zdrowe ząbki i zachowanie odpowiedniej diety ubogiej w cukier.	cykl zbiórek, wyjście, spotkanie z ciekawym gościem	Śnieżnobiały uśmiech
	Promowanie zdrowego stylu życia, podstawowych zasad higieny, ocieplenie wizerunku stomatologa			
9	BUŁKĘ PRZES BIBUŁKĘ	Zorganizowanie uroczystości, podczas której zuchy mogą zaprezentować zdobyte umiejętności savoir-vivre gościom, rodzicom.	zbiórka tematyczna, uczta	Szlachcic/Szlachcianka, Dama, Dżentelmen,
	Nauka savoir-vivre zrozumiałego dla zuchów, nauka manier, zachowania się przy stole itp.			
10	TALENCIAKI	Zorganizowanie turnieju "MAM TALENT", giełdy możliwości, na której można zaprezentować zuchom dziedziny w jakich można się rozwijać i jak realizować swoje zainteresowania.	konkurs talentów, giełda możliwości	Recytator, Śpiewak, Mistrz makramy, Gimnastyczka, Tancerz
	Propagowanie rozwoju pasji i zainteresowań zuchów, zachęcenie do zdobywania sprawności indywidualnych			
11	ZUCHOWE ŁAZIKI	Wspólna wyprawa górską, wzięcie udziału w rajdzie górskim. Pierwsze kroki z mapą, zasady zachowania wobec form ochrony przyrody (w Parku Narodowym, Krajobrazowym).	rajdy, biwaki, zloty, złazy	Łazik, Siedmiomilowe buty (PTTK)
	Propagowanie zdobywania sprawności turystycznych oraz odznak PTTK,			

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Przykładowa forma realizacji	Stopnie, Sprawności
12	WSPÓŁCZESNY RYCERZ	Czy dziecko również może być rycerzem i pośpieszyć komuś z pomocą? – Może zorganizowanie zuchom kursu pierwszej pomocy.	Kurs Pierwszej Pomocy dla dzieci	Zuch Ratownik
	Zapoznanie dzieci z podstawami udzielania pierwszej pomocy, ugruntowanie zachowania w razie różnych sytuacji.			
13	WYWIEŚ FLAGĘ	Najlepszy przykład jak wyrazić Swój Patriotyzm: branie czynnego udziału w uroczystościach Państwowych, wywieszanie flagi, stworzenie album ze zdjęciami na portalu społecznościowym, przeprowadzenie wywiadu - zapytajcie mieszkańców Waszego miasta czy wiedzą, dlaczego nasza flaga narodowa jest białą - czerwoną przeprowadzenie akcji rozdawania flag mieszkańcom.	wywiad, reportaż, fotorelacja, happening	Dziennikarz
	Wzmacnianie postaw patriotycznych			
14	"KTO TY JESTEŚ? POLAK MAŁY?"	Przeprowadzenie teleturnieju „Kocham Cię Polsko”.	teleturniej	Znawca regionu, Biały orzeł
	Zabawa z literaturą polską, legendami, symbolami narodowymi, pieśniami, piosenkami			
15	REPREZENTACJA NARODOWA	Stworzenie zuchowego regulaminu kibicowania, co należy, a czego nie powinno się robić, jakie cechy powinien posiadać kibic, jakie symbole narodowe wykorzystujemy podczas kibicowania, jak powinnyśmy z nich korzystać, jak się zachować podczas odgrywania hymnu narodowego. Zorganizowanie meczu piłki nożnej między gromadami.	turniej, mecz	Kibic, Piłkarz, Sportowiec
	Propagowanie właściwych postaw "kibica" i działań zgodnych z zasadą "Fair Play" Promowanie sportowej postawy			

16	MOWA OJCZYSTA	Zorganizujcie konkurs recytatorski, może wciągniecie do zabawy inną gromadę(y), zaproszenie rodziców, gości	konkurs recytatorki, językowe wygibasy	Recytator
	Wskazanie wartości mowy ojczystej			
17	W ZDROWYM CIELE, ZDROWY DUCH	Przeprowadzenie cyklu zbiórek o tematyce sportowej. Zorganizowanie wycieczki na lodowisko, do stadniny. Nic tak dobrze nie robi na kłopotki jak wysiłek fizyczny albo pasja. Pokażcie zuchom, że sport to nie tylko bieganie ;)	cykl zbiórek, wycieczka, olimpiada	Lekkoatleta, łyżwiarz, Mistrz rolek, Mistrz deskorolki, Pływak, Tancerz
	Rozbudzenie zainteresowań, pasji, ciekawości, propagowanie aktywności ruchowej			
JUTRO				
1	KIM BĘDĘ JAK DOROSŁĘ	Zaproszenie na zbiórkę kilku osób wykonujących różne zawody, rodziców, wizyta w zaprzyjaźnionym zakładzie pracy, urzędzie miejskim, bibliotece, przychodni, remizie strażackiej czy na posterunku policji.	spotkanie z ciekawym człowiekiem, zuchowy zwiad	Pocztowiec, Higienista, Ogrodnik, Przyjaciół książek, Oceanograf...etc.
	Zapoznanie z różnymi zawodami, ukazanie możliwości rozwoju			
2	NASZE MIASTO ZA 1 000 LAT	Wykonanie makiety nowoczesnego miasta.	majsterka	Plastyk
	Rozwijanie wyobraźni zuchów oraz świadomości urbanistycznej			
3	GABINET ROZMAITOŚCI	Rozmowa na temat nowoczesnych rozwiązań, prezentacja nowinek technologicznych. Na podstawie zdobytych informacji zuchy wykonują własne użyteczne w przyszłości przedmioty.	majsterka, zuchowy zwiad	Badacz, Młody naukowiec, Fizyk
	Stworzenie Klubu Pożytecznych Wynalazków Przyszłości			
4	MAŁY POLIGŁOTA	Stworzenie zuchowego notesu z ważnymi słowami w różnych językach (proszę, przepraszam, dziękuję dzień dobry, do widzenia itp.), zaproszenie na zbiórkę osoby mówiącej w innym języku lub nauczyciela uczącego danego języka.	warsztaty, spotkanie z ciekawym człowiekiem, majsterka	Poliglota
	Wspieranie i zachęcanie do nauki języków obcych			

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Przykładowa forma realizacji	Stopnie, Sprawności
5	GRUNWALDZKI LAS I	Zorganizowanie wspólnego sadzenia lasu w porozumieniu z nadleśnictwem.	wycieczka, służba na rzecz lasu, sadzenie drzewek, warsztaty ekologiczne, udział w zajęciach ścieżek ekologicznych poszczególnych nadleśnictw, parków narodowych, rajd ekologiczny	Zbieraczka/zbieracz grzybów, zielarz
	Budowanie świadomości ekologicznej, odpowiedzialności za naturalne dziedzictwo narodowe, ochrona środowiska			
6	GRUNWALDZKI LAS II	Poznanie skarbów, które daje nam las: owoców, grzybów, roślin leczniczych. Wspólne grzybobranie pod okiem specjalisty 😊	wycieczka, służba na rzecz lasu, sadzenie drzewek, warsztaty ekologiczne, udział w zajęciach ścieżek ekologicznych poszczególnych nadleśnictw, parków narodowych, rajd ekologiczny	Zbieraczka/zbieracz grzybów, zielarz
	Budowanie świadomości ekologicznej, odpowiedzialności za naturalne dziedzictwo narodowe, ochrona środowiska			
7	BĄDŹ GOTÓW	Poznanie zjawisk przyrodniczych, nauka prognozowania pogody na podstawie zjawisk przyrodniczych i zachowań zwierząt, ptaków. Sporządzenie kodeksu zachowań w czasie burzy, wichury, pożaru, upału, mrozu.	cykl zbiórek, biwak, majsterka	Meteorolog, Higienistka/higienista, Zosia samosia/samodzielny
	Zapoznanie się ze zjawiskami występującymi w przyrodzie, wzmacnianie właściwych zachowań w sytuacji zagrożeń			
8	SPEC OD ŚMIECI	Wprowadzenie w harcówce lub zuchówce selektywnej zbiórki odpadów, przygotowanie stosownych pojemników oraz miejsca. Zadbanie o odpowiednie oznakowanie (kolory) pojemników.	majsterka	Porządnicki
	Poznanie sposobów sortowania odpadów wytwarzanych przez ludzi, uwrażliwienie na konieczność dbania o Ziemię			
9	WEHIKUŁ CZASU	Zakopmy kapsułę czasu! Zbierzmy materiały z teraźniejszych czasów, zdjęcia, artykuły z gazet, namalujmy obrazki, laurki z pozdrowieniami. Ustalmy czas, kiedy ją wykopimy.	majsterka	Kronikarz, Przewodniczka/przewodnik po...
	Rozwijanie wśród zuchów ciekawości przyszłych czasów, rozwijanie wyobraźni			

10	PSZCZOŁA NASZ PRZYJACIEL	Wizyta u pasiecy, poznanie życia pszczoł oraz wartości miodu, wspólne wykorzystanie kulinarne miodu (np. pieczenie pierniczek). Bawiąc się i pracując jak pszczołki przeprowadźmy akcję zarobkową sprzedając nasze wyroby.	majsterka-domy dla owadów, akcja zarobkowa, wycieczka, ciekawe spotkanie, cykl zbiórek	Kuchmistrz
	zapoznanie zuchów z życiem i znaczeniem pszczoł w przyrodzie oraz krzewieniem takich wartości jak praca, zdrowie i współpraca			
11	BURZYMY BARIERY	Stwórzmy dzieciom pole do spotkania z dziećmi np. o innym kolorze skóry, innej narodowości, z niepełnosprawnościami, zorganizujemy wspólne przedsięwzięcie.	wspólna zbiórka, biwak, olimpiada	Przyjaciół innych
	Budowanie świadomości wśród zuchów, że pomimo różnic, wszyscy mamy marzenia, kochamy i potrzebujemy akceptacji środowiska, społeczeństwa			
12	POMIGAJMY	Spotkanie z osobą, która posługuje się językiem migowym lub uczy języka migowego. Prezentacja podstawowych znaków i wyrazów, zwrócenie uwagi na wykorzystanie mowy ciała w meldowaniu zuchowym.	spotkanie z ciekawym człowiekiem, zuchowy zwiad, zuchowe meldowanie	Mim, Przyjaciół innych
	Przełamywanie barier w komunikacji z osobami posługującymi się językiem migowym			
13	SPOTKANIA POKOLEŃ	Zorganizowanie spotkanie z naszymi dziadkami lub ludźmi w ich wieku.	przygotowanie przedstawienia dla dziadków, wspólna zbiórka z dziadkami, odwiedziny w ośrodku dla ludzi starszych	Przyjaciół innych
	Uświadomienie zuchom, że oni kiedyś byli tacy jak my a my będziemy tacy jak oni, wyrabianie szacunku w stosunku dla wieku oraz odruchu niesienia pomocy			
14	WOREK ZŁOTA	Przeprowadzenie akcji zarobkowej dla określonego celu zbiórki (cel własny lub cudze potrzeby np. zakup zabawek, pomocy szkolnych, karmy i przekazanie bardziej potrzebującym).	cykl zbiórek, akcja zarobkowa,	Przyjaciół innych, Grosik
	Uświadomienie dzieciom wartości pieniądza, tego jak niełatwo czasem go pozyskać oraz uzmysłowienie, że są w życiu wartości droższe od pieniędzy			

**HARCERZE
HARCERZE STARSI
WĘDROWNICY**

Program Harcerski

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
ZADANIA DLA PIERWSZOROCZNYCH					
1.	JAK NA ZAWISZY	Zebranie informacji na temat rycerza Zawiszy Czarnego i jego rodu. Wspólne opracowanie listy pozytywnych cech osobowych i słabości nad którymi każdy powinien pracować. Dokonanie samooceny i oceny każdego z członków zastępu, drużyny w ciepłej pełnej zaufania atmosferze. Wywieszenie w harcówce wyników oceny i planowanych w tym zakresie zadań próby wyeliminowania wad i słabości.		cykl zbiorów, konkurs, warsztaty z psychologiem, warsztaty asertywności, warsztaty komunikacji, drama, działania plastyczne, artystyczne	Szara Lilijka, poszukujący wartości, mężny
	Praca nad sobą, zwalczanie wad, wzmocnienie mocnych stron, integracja zespołu harcerskiego, budowanie autorytetów i systemu wartości.			cykl zbiorów, konkurs, warsztaty z psychologiem, warsztaty asertywności, warsztaty komunikacji, drama, działania plastyczne, artystyczne	poszukujący autorytetu, chwał
				dyskusja, spotkanie z gościem, sąd nad ..., warsztaty z psychologiem, warsztaty asertywności, warsztaty komunikacji, drama	Znak służby przyjaźni, Znak Zawiszy

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
2	TURNIEJ GRUNWALDZKI	Zorganizowanie w środowisku Turnieju Grunwaldzkiego. Formuła Turnieju dowolna, powinien on jednak obejmować m.in. konkurs wiedzy historycznej, turniej rycerski, sprawnościowy, konkursy artystyczne.		turniej, konkurs, gra fabularna	harcownik, organizator harców, sportowiec
	Poszerzenie wiedzy o Grunwaldzie i tradycjach rycerskich.			turniej, konkurs, gra fabularna	mistrz harców
				turniej, konkurs - organizacja dla środowiska lokalnego	Znak służby dziecku
3	ZWIAD GRUNWALDZKI	Odnalezienie zapomnianych symboli: nazw ulic, placów, tablic, pomników, instytucji oraz jednostek organizacji społecznych noszących imiona związane ze zwycięstwem grunwaldzkim. Zorganizowanie wycieczki do najbliższego muzeum, placówki naukowej, uczelni, biblioteki lub obiektu zabytkowego połączonej ze zwiadem na temat związków tych instytucji lub obiektów z wiedzą lub pamięcią o zwycięstwie grunwaldzkim. Otoczenie opieką przynajmniej jednego z zapomnianych obiektów.		zwiad, gra terenowa, gra fabularna, gazetka, reportaż, przewodnik	wskazidroga, przewodnik po ..., szperacz, poszukiwacz, kronikarz, reporter
	Poszerzenie wiedzy o Grunwaldzie, poznanie najbliższego otoczenia w połączeniu z odnajdywaniem związków pomiędzy „Grunwaldem”, a własnym regionem i środowiskiem działania.Podjęcie służby na rzecz środowiska lokalnego.			gra terenowa, gra fabularna, wycieczka, reportaż, przewodnik	krajoznawca, badacz, dziennikarz
				gra terenowa, monografia, przewodnik	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej
WCZORAJ					
1.	MAKIETA POLA BITWY	Wykonanie makiety pól Grunwaldu obrazującej m.in. ustawienie wojsk. Makiety można wykonać w celach poglądowych dla członków drużyny lub na potrzeby gabinetu historycznego najbliższej szkoły.		przygotowanie własnej makiety pola bitwy, działania plastyczne, artystyczne	plastyk, dekorator, szperacz, poszukiwacz
	Poszerzenie wiedzy o bitwie pod Grunwaldem i jej popularyzacja.			przygotowanie własnej makiety pola bitwy, działania plastyczne, artystyczne	badacz

				przygotowanie własnej makiety pola bitwy, działania plastyczne, artystyczne	Znak służby pamięci
2	WIELKIE BITWY- RYCERSKIE KRUCJATY	Zapoznanie się z bitwami średniowiecznymi mającymi znaczenie dla historii oraz porównanie ich z bitwą pod Grunwaldem. Wyszukanie materiałów na temat krucjat rycerskich i ich poznanie.		zwiad, gra terenowa, gra planszowa, wycieczka	szperacz, poszukiwacz, przewodnik po ..., młody strateg, strateg, szermierz
			gra terenowa, gra planszowa, gra fabularna, wycieczka	krajoznawca, trzy kości, badacz	
			wystawa, dyskusja, wycieczka, rajd	Znak służby pamięci	
3	BITWA GRUNWALDZKA	Opracowanie gry planszowej lub scenariusza harcerskiej gry fabularnej na temat bitwy grunwaldzkiej. Przeprowadzenie zabawy, gry.		gra planszowa, gra karciana, teatr kukiełkowy	szperacz, poszukiwacz, badacz, kronikarz, plastyk, dekorator, harcownik, organizator harców, młody strateg, strateg, lalkarz
			opracowanie gry planszowej, opracowanie gry fabularnej	badacz, mistrz harców	
			organizacja turnieju gier planszowych, wystawa, wycieczka	Znak służby pamięci	
4	LEGENDY I PODANIA	Zebranie legend i podań dotyczących rycerstwa z terenu własnego regionu oraz innych materiałów opisujących rzeczywiste wydarzenia okresu średniowiecza.		zwiad, wycieczka, warsztaty historyczne, impreza fabularna, gra fabularna, gra planszowa, festyn historyczny, cykl zbiórek	szperacz, poszukiwacz, badacz, gawędziarz, przewodnik po, znawca własnej miejscowości
			spotkań z przewodnikami i historykami	etnograf, znawca regionu	
			spotkanie z gościem, rajd, wycieczka, wystawa	Znak służby pamięci, kulturze	

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
5	IMIENINY ŚWIĘTEGO JERZEGO	Zebranie informacji o świętym Jerzym, opracowanie i przeprowadzenie w drużynie i w środowisku cyklu zajęć popularyzujących Jego sylwetkę.		zwiad tematyczny, impreza tematyczna, rajd turystyczny związany z tematem, gry planszowe, krzyżówki, turniej zręcznościowy	poszukiwacz, reporter
	Budowa postawy harcerskiej, wzorowanej na tradycjach św. Jerzego, upowszechnienie zapomnianej postaci, tradycji skautowych i łączność ze skautami całego świata.			turniej rycerski, festyn	badacz
				organizacja turnieju rycerskiego, festynu średniowiecznego dla lokalnego środowiska	Znak służby kulturze
6	WĘDRÓWKI Z DON KICHOTEM	Odnalezienie tekstów poezji i prozy okresu średniowiecza i zorganizowanie „wędrowki” z poezją, literaturą, sztuką średniowiecznych bardów.		kominek, konkurs poezji, wycieczka do muzeum	recytator
	Poznanie średniowiecznej literatury i sztuki oraz twórców okresu średniowiecza.			kominek, konkurs poezji, wycieczka do muzeum	etnograf, artysta, reżyser
				wieczór poezji średniowiecznej, wieczornica, wycieczka do muzeum	Znak służby kulturze
7	MALTAŃCZYCY I NIE TYLKO	Przeprowadzenie kuźnicy lub innej formy dyskusji na zbiorce drużyny, porównanie celów działania zakonów i bractw rycerskich z kanonem średniowiecznego prawa rycerskiego.		zwiad, zbiórka, spotkanie z gościem, warsztaty rycerskie, quiz, gra planszowa	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, gawędziarz
	Znalezienie informacji o zakonach i bractwach rycerskich, porównanie ich celów działania z średniowiecznym prawem rycerskim.			zbiórka, spotkanie z gościem, warsztaty rycerskie, quiz, gra planszowa	badacz
				kuźnica, wieczornica, dyskusja, spotkanie z gościem	Znak służby kulturze

8	STROJE DWORSKIE I RYCERSKIE	Odszukanie w literaturze informacji na temat ubiorów średniowiecza: strojów dworskich oraz rynsztunku rycerskiego. Opracowanie projektów tego typu ubiorów. Uszycie strojów dworskich dla harcerek oraz przygotowanie zbroi rycerskich dla harcerzy jak najbardziej zbliżonych do pierwowzorów.		Warsztaty etnograficzne, historyczne, krawieckie, festyn historyczny - udział, wycieczka, zwiad, spotkanie z bractwem rycerskim	szperacz, poszukiwacz, badacz, igielka, krawiec
	Zdobycie wiedzy na temat średniowiecznych strojów, rynsztunku i uzbrojenia.			Warsztaty etnograficzne, historyczne, krawieckie, festyn historyczny - udział wycieczka, spotkanie z bractwem rycerskim	mistrz igły
				Warsztaty etnograficzne, historyczne, krawieckie, festyn historyczny - przygotowanie, spotkanie z bractwem rycerskim	Znak służby kulturze, dziecku, pamięci, wspólnocie lokalnej
9	RYCERSKIE HERBY	Sporządzenie herbarza znamienitych rycerzy biorących udział w bitwie pod Grunwaldem. Dokonanie rejestracji innych herbów rycerskich słynnych w średniowiecznej Europie.		Warsztaty historyczne, wystawa, gazetka, gra terenowa, gra planszowa, działania artystyczne	szperacz, poszukiwacz, badacz, igielka, krawiec, Sulima
	Poznanie heraldyki. Zdobycie wiedzy o średniowiecznych rycerskich rodach związanych z bitwą pod Grunwaldem oraz rycerstwem i szlachtą okolic miejsca zamieszkania.			Warsztaty historyczne, heraldyczne, spotkanie z historykami, przewodnikami, pasjonatami heraldyki, wystawa, gazetka, reportaż, gra terenowa, gra planszowa, działania artystyczne	Zawisza XXI wieku
				Warsztaty historyczne, heraldyczne, spotkanie z historykami, przewodnikami, pasjonatami heraldyki, wystawa, reportaż, gra terenowa - przygotowanie,	Znak służby pamięci, kulturze

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
10	UCZTA NA ZAMKU U KSIĘŻNEJ	Poznanie i wykonanie strojów oraz nauka tańców epoki średniowiecza. Zaproszenie aktora, choreografa. Opracowanie i odegranie "uczty na zamku u Księżnej" lub innej formy teatralnej.		Warsztaty choreograficzne, teatralne, taneczne, festyn średniowieczny, cykl zbiorów	szperacz, igielka, grajek, tancerz, poszukiwacz, krawiec, muzyk, dekorator, aktor,
	Poznanie dworskich tradycji, zwyczajów, kultury dworskiej, tańców i strojów epoki średniowiecznej.			Warsztaty choreograficzne, teatralne, taneczne, festyn średniowieczny, cykl zbiorów	badacz, etnograf, reżyser, mistrz igły, artysta, scenograf,
				Warsztaty choreograficzne, teatralne, taneczne, festyn średniowieczny - organizacja	Znak służby: kulturze, dziecku, pamięci
11	TROPAMI KAWALERÓW KRZYŻA GRUNWALDU	Skontaktowanie się z najbliższym Kołem Związku Kombatanów RP i Byłych Więźniów Politycznych i przeprowadzeni z nimi wywiadu, rozmowy. Odszukanie Kawalerów Orderu Krzyża Grunwaldu w okolicach miejsca działania, odwiedzenie ich, zorganizowanie z ich udziałem okolicznościowego ogniska, kominka, spotkania.		Zbiórki okolicznościowe, ognisko, kominek	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodzinny
	Poznanie historii Odznaczenia i ustalenie podstaw jego przyznawania oraz poznanie Kawalerów Krzyża Grunwaldu.			Zbiórki okolicznościowe, ognisko, kominek	badacz, etnograf
				Zbiórki okolicznościowe - organizacja, ognisko, kominek - organizacja	Znak służby pamięci
12	ZAWISZACY	Przeprowadzenie zwiadu terenowego w poszukiwaniu śladów II wojny światowej w okolicy działania. Zorganizowania dla innej drużyny, młodzieży niezrzeszonej imprezy podsumowującej zdobytą wiedzę,		Rajd, gra wojenna, ognisko, zwiad, warsztaty historyczne, biwak	szperacz, przewodnik po ..., poszukiwacz, przewodnik po regionie, historyk rodzinny
	Zapoznanie z historią Szarych Szeregów, ich programem dokonania oraz udziałem Zawiszaków w II wojnie światowej.			Rajd, gra wojenna, ognisko, warsztaty historyczne, biwak	badacz
				Rajd, gra wojenna, ognisko, biwak	Znak służby pamięci

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
13	ONI WALCZYLI O WOLNOŚĆ	Wyszukanie w dziejach okresów i okoliczności, w których odbywały się na jego terenie walki, co było ich przedmiotem, jakie narodowości uczestniczyły w konflikcie, jakie wynikiły z tego skutki dla miejscowej ludności.		Zwiad, rajd, zbiórka z gościem, warsztaty historyczne, gra fabularna	szperacz, przewodnik po ..., poszukiwacz, przewodnik po regionie, historyk rodzinny
			raid, zbiórka z gościem, warsztaty historyczne, gra negocjacyjna, gra fabularna	badacz	
			raid, kuźnica, zbiórka z gościem, gra negocjacyjna, gra fabularna, „Sąd nad historią” na temat słuszności podjętych walk	Znak służby pamięci, turystyce, wspólnocie lokalnej	
14	PRZEGLĄD TWÓRCZOŚCI ARTYSTYCZNEJ O TEMATYCE GRUNWALDZKIEJ	Zorganizowanie przeglądu prac artystycznych (takich form jak: poezja, proza, muzyka, malarstwo, rysunek, rzeźba, fotografia) o tematyce grunwaldzkiej.		Konkurs, warsztaty, formy teatralne	plastyk, recytator
			Konkurs, wystawa, kiermasz, warsztaty, formy teatralne	plastyk, recytator	
			wystawa, warsztaty, formy teatralne	Znak służby kulturze	
15	MYŚLI SREBRNE I ZŁOTE	Opracowanie zbioru myśli i cytatów obrazujących postawy patriotyczne. Przeprowadzenie dyskusji na temat ich znaczenia.		ogniobranie	gawędziarz
			Dyskusja, dramat, ogniobranie	badacz	
			Dyskusja, dramat, kuźnia	Znak służby pamięci	

16	SŁUŻBA PAMIĘCI	Wyszukanie i rejestracja pomników, cmentarzy, grobów i innych miejsc upamiętniających zdarzenia lub ludzi walczących o niepodległość Polski. Objęcie ich opieką, systematyczne dbanie o porządek, wystawianie wart honorowych w rocznicę wydarzeń.		Zwiad, wycieczka, biwak, inne formy zmierzające do realizacji zadania	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, wartownik, dowódca warty
	Budowa postawy patriotycznej.			wycieczka, biwak, inne formy zmierzające do realizacji zadania	badacz
				biwak, inne formy zmierzające do realizacji zadania	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej
17	NASZE KORZENIE	Opracowanie kronik rodzinnych poszczególnych członków drużyny. Podsumowanie zadania poprzez wskazanie wpływu każdej rodziny na życie bliższego i dalszego środowiska (Mojej Ojczyzny).		wystawa kronik, spotkanie z rodzicami, rodzinny festyn, cykl zbiórek, „rodzinny” biwak, rajd, turniej rodzin	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodziny, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, gawędziarz, kronikarz,
	Poznanie historii rodziny i kultywowanie tradycji rodzinnych.			wystawa kronik, rodzinny festyn, rajd, turniej rodzin	badacz
				rajd	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej
18	NASI SŁAWNI	Odnalezienie i upowszechnienie, na podstawie dostępnych źródeł historycznych, postaci wywodzących się z miejscowości lub najbliższej okolicy, które odegrały w przeszłości lub obecnie znaczącą rolę w rozwoju nauki, kultury, stosunków społecznych i historii. Opracowanie ich biografii, ze wskazaniem wpływu na rozwój reprezentowanych przez nich dziedzin.		album, publikacja (np. w gazetce szkolnej)	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodziny, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, kronikarz,
	Poznanie historii swojej miejscowości i ludzi w niej mieszkających, popularyzacja miejscowości, regionu, lokalnych autorytetów.			album, publikacja (np. w gazetce szkolnej)	badacz
				album, publikacja, sesja popularno-naukowa	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
19	KTÓRĘDY PRZESZŁY DZIEJE	Zlokalizowanie miejsc pól bitewnych, znajdujących się w pobliżu miejsc zamieszkania. Ustalenie, w jakim celu i w jakich okolicznościach prowadzono bitwy i kto w nich uczestniczył oraz jaki miały wpływ na przebieg konfliktów,		Zwiad, wycieczka, zbiórka z gościem, reportaż, gazетка, wystawa, ognisko	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodziny, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, gawędziarz, kronikarz, reporter
	Poznanie historii swojej miejscowości, popularyzacja miejscowości, regionu.	w ramach których wystąpiły. Opracowanie przypuszczalnych planów pól bitewnych w przeszłości i zagospodarowanie obecne. Sprawdzenie, czy i jak zostały upamiętnione. Spopularyzowanie osiągniętych wyników w środowisku działania.		wycieczka, zbiórka z gościem, reportaż, gazетка, wystawa, ognisko	badacz
				wycieczka, zbiórka z gościem, kuźnica harcerska, ognisko	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej
20	NASZA OJCOWIZNA	Zebranie informacji o gwarze, zwyczajach, obrzędach wsi, strojach, twórczości ludowej. Nawiązanie kontaktów ze specjalistami i konsultacja zebranych informacji pod względem rzeczowym. Upowszechnienie ich w środowisku działania.		zwiad, wycieczka, zbiórka z gościem, reportaż, gazетка, wystawa, ognisko	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodziny, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, gawędziarz, kronikarz, reporter
	Poznanie historii swojej miejscowości i ludzi w niej mieszkających, popularyzacja miejscowości, regionu.			wycieczka, zbiórka z gościem, reportaż, wystawa, ognisko	badacz
				wycieczka, zbiórka z gościem, ognisko	Znak służby wspólnocie lokalnej, kulturze
21	ŚLADY PAMIĘCI	Odszukanie i objęcie systematyczną opieką, znajdujących się w pobliżu miejsca zamieszkania - miejsc pamięci narodowej, zabytków, pomników przyrody, rezerwatów itp. Znalezienie sojuszników do współpracy. Zorganizowanie imprezy dla środowiska popularyzującej wybrany obiekt.		festyn, rajd, konkurs, cykl spotkań, zajęcia warsztatowe	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodziny, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, gawędziarz, kronikarz, reporter

	Odszukanie i objęcie opieką miejsc pamięci narodowej, szeroko pojętej spuścizny narodowej.			festyn, rajd, konkurs, cykl spotkań, zajęcia warsztatowe	badacz
				Impreza dla środowiska - festyn, konkurs, zajęcia warsztatowe	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej
22	WCZORAJ W NASZYM MIEŚCIE/WSI	Zorganizowanie w dowolnej formule w swoim środowisku festynu - jarmarku średniowiecznego dla ludności. Zachowanie w miarę możliwości lokalizacji imprezy w miejscu, gdzie odbywały się średniowieczne targi, wystroju targowiska i strojów nawiązujących do tradycji średniowiecznych. W programie - pokazy średniowiecznego rzemiosła, sztuk wyzwolonych, tańców, a także zwyczajów rycerskich. Imprezie powinna towarzyszyć wystawa obrazująca założenie i przeszłość miejscowości oraz turniej rycerski.		festyn, konkurs, turniej, zwiad, wycieczka, biwak	szperacz, poszukiwacz, igiełka, krawiec, grajek, muzyk, dekorator, aktor, tancerz
	Popularyzacja w środowisku działania tradycji i kultury okresu średniowiecza, tradycji rycerskich, a także historii i kultury regionu z tego okresu historycznego.			festyn, konkurs, turniej, wycieczka, biwak	badacz, etnograf, reżyser, mistrz igły, muzyk, artysta, scenograf
				Zorganizowanie festynu - jarmarku średniowiecznego dla ludności	Znak służby kulturze, turystyce, wspólnocie lokalnej
23	NAZWY MÓWIĄ	Na mapie miejscowości i okolic odszukać nazwy dzielnic, kolonii, terenów, zbiorników wodnych. Zapoznać się z dostępną literaturą dotyczącą nazw. Odszukać ludzi, którzy mogliby uzupełnić zebrane wiadomości zwłaszcza na temat zmian nazw powstawania, legend, opowiadań z nimi związanych.		prezentacja multimedialna, wystawa	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodziny, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, gawędziarz, kronikarz, reporter
	Odszukanie i objęcie opieką miejsc pamięci narodowej. Poznanie historii swojej miejscowości, popularyzacja miejscowości, regionu.			mini przewodnik, prezentacja multimedialna, wystawa	badacz, etnograf
				monografia, mini przewodnik, sesja naukowa, prezentacja multimedialna, wystawa	Znak służby wspólnocie lokalnej

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
24	ŚLADAMI PANA SAMOCHODZIKA	Odnaleźć w swej okolicy miejsca nie do końca zbadane, tajemnicze, budzące niepokój i postarać się o nich dowiedzieć jak najwięcej. Na podstawie zdobytych informacji opisać ich przeszłość i stan obecny.		opowiadanie, wystawa, ognisko	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodziny, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, gawędziarz, kronikarz, reporter
	Poznanie historii swojej miejscowości, popularyzacja miejscowości, regionu.			opowiadanie, wystawa, ognisko	badacz, etnograf
				esej, nowele, ognisko	Znak służby kulturze, wspólnocie lokalnej
25	GDZIE STRASZY BIAŁA DAMA	Odnalezienie zamków, ich ruin i dworów opracowanie trasy wędrowki i spisanie legend oraz podań związanych z „zamieszkującymi je duchami”.		zwiad, wycieczka, rajd, biwak, ognisko, gra fabularna, cykl zbiórek	szperacz, poszukiwacz, znawca własnej miejscowości, historyk rodziny, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, gawędziarz, kronikarz, reporter
	Poznanie historii, legend i podań związanych z obiektami średniowiecznymi.			wycieczka, obóz wędrowny, rajd, biwak, ognisko, gra fabularna, cykl zbiórek	badacz, dziennikarz
				wycieczka, obóz wędrowny, rajd, biwak, ognisko, gra fabularna	Znak służby turystyce, kulturze, wspólnocie lokalnej.

26	BOHATEROWIE NASZYCH DRUŻYN, SZCZEPÓW, HUFCA	Sporządzenie listy bohaterów środowisk w hufcu, zebranie informacji o tych osobach oraz okolicznościach, w których zostały one w środowiskach harcerskich przyjęte jako bohaterowie. Przeprowadzenie plebiscytu, rankingu pokazującego cechy charakteru, poglądy lub dokonania, które były przesłankami wyboru.		zwiad, ankieta, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiorok	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, reporter
			ankieta, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiorok	badacz, dziennikarz, Znak Zawiszy	
			debata, dyskusja, integracyjna impreza drużyn, kuźnica, wieczornica	Znak służby pamięci, Znak Zawiszy	
27	ŚREDNIOWIECZNY JARMARK POŁĄCZONY Z TURNIEJEM RYCERSKIM	Zorganizowanie jarmarku średniowiecznego i turnieju rycerskiego z punktami aktywności w postaci stoisk jarmarkowych, konkurencji sportowych, sprawnościowych i sprawdzianów wiedzy o epoce.		turniej, festyn, zawody sportowe	szperacz, poszukiwacz, dekorator, harcownik, organizator harców, kronikarz, reporter
			turniej, festyn, zawody sportowe	badacz, etnograf, scenograf, mistrz harców, dziennikarz	
			turniej, festyn, zawody sportowe - organizacja	Znak służby: pamięci, wspólnocie lokalnej, kulturze	
28	ŚREDNIOWIECZNE KOBIETY	Jakie życie wiodły średniowieczne kobiety? Poznanie życia kobiet w średniowieczu na podstawie lektury. Poznanie historii znanych kobiet z okresu średniowiecza.		kominek, wycieczka do skansenu/muzeum, udział w jarmarku rycerskim (rzemieślniczym)	szperacz, etnograf, skórnik,
			drama, gazetka szkolna, festyn średniowieczny prezentujący rzemiosło/prace gospodarskie typowe dla kobiet	badacz, etnograf, dziennikarz, zielarz, kucharz,	
			sąd nad tezą „Równouprawnienie - prawda czy fałsz?“, kuźnica, wieczornica, festyn średniowieczny (rzemiosło/prace gospodarskie typowe dla kobiet) - organizacja	Znak służby kulturze, Znak służby pamięci	

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności	
29	BOHATEROWIE NASZEJ MAŁEJ OJCZYZNY	Odszukanie w środowisku działania kilku osób szczególnie zasłużonych dla mieszkańców Waszej miejscowości. Poszukiwania powinny być ograniczone do okresu międzywojennego oraz okresu po II wojnie światowej. Określenie cech charakteru i działań, które zadecydowały o wyborze. Sporządzenie not biograficzno-informacyjnych o tych osobach i zaprezentowanie materiałów w środowisku harcerskim, szkolnym i lokalnym.		zwiad, ankieta, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiorów	przewodnik po ..., przewodnik po regionie, szperacz, poszukiwacz, kronikarz, reporter, poszukujący wartości,	
	Poszukiwanie autorytetów, aktywne uczestniczenie w życiu wspólnoty lokalnej, budowanie systemu wartości i postaw patriotycznych harcerzy.			ankieta, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiorów	badacz, dziennikarz, poszukujący autorytetu, Znak Zawiszy	
				debata, dyskusja, integracyjna impreza drużyn, kuźnica, wieczornica	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej, Znak Zawiszy	
30	CODZIENNE ŻYCIE RODZINY WIEJSKIEJ, MIESZCZAŃSKIEJ, SZLACHECKIEJ, FABRYKANTÓW, ROBOTNICZEJ, WSPÓŁCZESNEJ.	Zebranie informacji na temat życia, pozycji w społeczeństwie na przestrzeni dziejów, zwyczajów, obrzędów i tradycji rodzin wiejskiej, mieszczańskiej, szlacheckiej, fabrykantów, robotniczej i współczesnej. Przedstawienie tych informacji w ciekawej formie.		zwiad, wycieczka do muzeum, do skansenu, warsztaty historyczne, etnograficzne, wystawa, rajd szlakiem dziejów, biwak tematyczny, kronika	szperacz, poszukiwacz, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, kronikarz, plastyk, dekorator	
					reportaż, wycieczka do muzeum, do skansenu, warsztaty historyczne, etnograficzne, wystawa, rajd szlakiem dziejów, biwak tematyczny, kronika	badacz, etnograf, dziennikarz
					warsztaty historyczne, etnograficzne, wystawa, rajd szlakiem dziejów	Znak służby kulturze

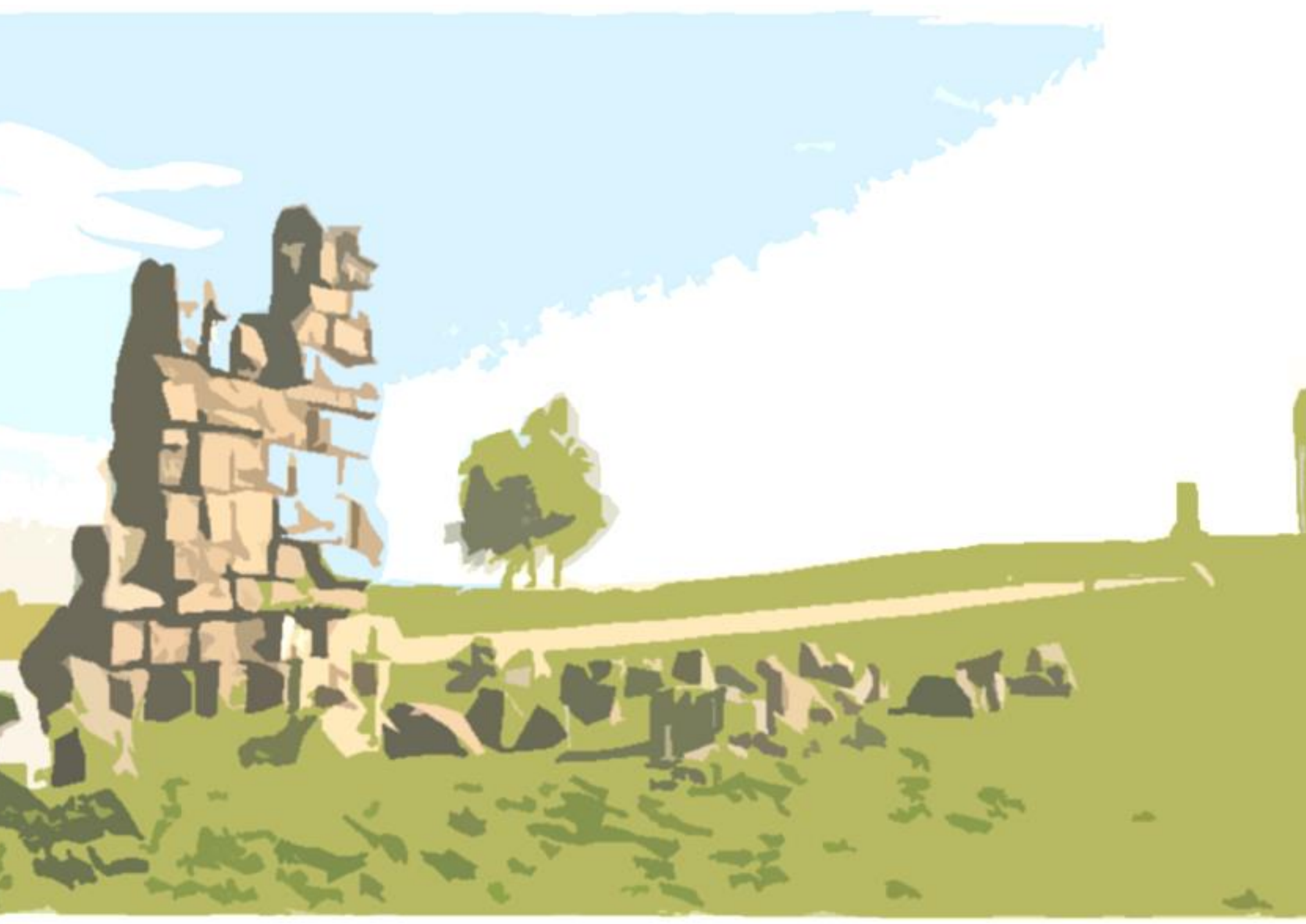
31	OPRACOWANIE PRZEWODNIKA SZLAKU PRZEMARSZU WOJSK JAGIEŁŁY	Opracowanie, na dowolnym fragmencie „Kroniki Jana Długosza”, szlaku przemarszu wojsk Jagiełły na bitwę grunwaldzką. Przewodnik po trasie powinien obejmować co najmniej odcinek pięciu dni marszu i zawierać mapkę, opis trasy, możliwości noclegów oraz atrakcje krajoznawcze.		zwiad, rajd, wycieczka	szperacz, poszukiwacz, wskazidroga, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, łązik, tramp
	Poszerzenie wiedzy o Grunwaldzie, propagowanie walorów turystycznych okolic związanych z bitwą grunwaldzką.			raid, wycieczka	badacz, wędrowiec, topograf
				przewodnik, rajd,	Znak służby pamięci, turystyce
32	ŚWIĘTA I OBRZĘDY MOICH PRZODKÓW	Odszukanie informacji, zapisów, podań, przekazów i pamiątek związanych ze świętami i obyczajami przodków, przybliżenie różnego typu świąt, zwyczajów, obrzędów, porzekadeł, wróżb, przesądów, zabobonów, przyśpiewek, opracowanie i przedstawienie ich w ciekawej formie.		zwiad, wywiad, wycieczka, rajd, cykl zbiórek, wizyty gości, jarmark, festyn, wystawa, kominek	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, reporter, gawędziarz, znawca własnej miejscowości, przewodnik po ...plastyk, dekorator
	Poznanie własnych korzeni kulturowych, religijnych, budowanie poczucia więzi ze wspólnotą lokalną i poczucia przynależności do danego regionu i jego kultury.			wywiad, wycieczka, rajd, warsztaty etnograficzne, cykl zbiórek, wizyty gości, impreza środowiskowa, jarmark, festyn, opracowanie przewodnika, wystawa, kominek	badacz, reporter, etnograf
				wywiad, rajd, warsztaty etnograficzne, wizyty gości, impreza środowiskowa, opracowanie przewodnika, wystawa, kominek	Znak służby kulturze, wspólnocie lokalnej

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
33	SŁUŻBA PAMIĘCI- INACZEJ	Wyszukanie zdarzeń mających istotny wpływ na losy obecnych mieszkańców Waszej okolicy, a jednocześnie nie mające związku z działaniami wojennymi. Zebranie jak najwięcej informacji o tych zdarzeniach i przedstawienie ich innym środowiskom (harcerskim, szkolnym, mediom).		zwiad, wycieczka, spotkanie z gościem	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, reporter, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, znawca własnej miejscowości
	Pogłębianie wiedzy na temat historii własnego regionu, miasta, wyrobienie szerszego spojrzenia na historię, wychowanie patriotyczne.			wycieczka, spotkanie z gościem	badacz, dziennikarz
				spotkanie z gościem, kuźnica, wieczornica	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej
34	GRUNWALDZKIE PAMIĄTKI	Zorganizowanie w środowisku działania wystawy grunwaldzkich „trofeów” drużyny, zastępów lub indywidualnych harcerzy.		wycieczka, wystawa	kolekcjoner, plastyk, dekorator, hobbysta, kronikarz, fotoamator
	Promowanie działań Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich w środowisku działania.			wystawa, fotoreportaż, prezentacja	fotograf
				monografia, organizacja wystawy, prezentacja	Znak służby pamięci, kulturze
35	NA TROPACH NASZEGO NIKIFORA	Poszukiwanie śladów twórców ludowych działających w przeszłości i obecnie w okolicy. Stworzenie rejestru miejsc, gdzie znajdują się prace twórców sztuki ludowej. Spisanie krótkich not biograficznych tych twórców.		zwiad, wycieczka	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, reporter, gawędziarz, znawca własnej miejscowości, przewodnik po ..., plastyk, dekorator
	Poznanie dorobku kulturalnego regionu, rozwijanie zainteresowań sztuka ludową.			wycieczka, wystawa	badacz, etnograf
				monografia, przewodnik, wystawa	Znak służby kulturze

36	TAŃCE LUDOWE I NARODOWE	Nauka tańców ludowych i narodowych, nawiązanie kontaktu z zespołem tańca ludowego.		zwiad, wywiad, warsztaty muzyczne, taneczne, festiwal polskich tańców regionalnych i narodowych	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, plastyk, dekorator, śpiewak, pieśniarz, grajek, muzyk, tancerz
			wycieczka, wystawa, wywiad, warsztaty muzyczne, taneczne, etnograficzne, festiwal polskich tańców regionalnych i narodowych, cykl spotkań z tańcem, inscenizacja słowno-taneczna	badacz, etnograf, scenograf, reżyser, wodzirej, artysta, mistrz tańca	
			monografia, przewodnik, turniej tańca, wywiad, warsztaty muzyczne, taneczne, etnograficzne, festiwal polskich tańców regionalnych i narodowych, inscenizacja słowno-taneczna	Znak służby kulturze	
37	I PORWĄ NAS ZA SOBĄ	Odnalezienie w regionie, w środowisku działania osoby/ osób będących autorytetami, które poprzez całe swoje życie zmieniały rzeczywistość wokół siebie, podejmowały inicjatywę, służbę, porywały do działania innych. Zorganizowanie kominka, kuźnicy, wieczornicy o autorytetach, wartościach i ideałach z udziałem tych osób lub ich bliskich.		zwiad, rajd, wycieczka, spotkanie z gościem	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, reporter, dziennikarz, poszukujący wartości
			kominek, spotkanie z gościem, wycieczka, rajd	badacz, dziennikarz, poszukujący autorytetów, Znak Zawiszy	
			kuźnica, wieczornica o autorytetach, wartościach i ideałach, dyskusja, sąd nad autorytetem	Znak Zawiszy	

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
38	ŚLADAMI POLAKÓW	Zorganizowanie wycieczki lub obozu wędrownego poza granice kraju, śladami Polaków na obczyźnie.		wycieczka, rajd, zwiad, spotkanie z gościem	młody Europejczyk, Europejczyk, gawędziarz
	Wychowanie patriotyczne, poznanie historii Polaków na obczyźnie, poznanie historii świata w kontekście emigracji Polaków.			wycieczka, rajd, spotkanie z gościem	obywatel Europy
				rajd, obóz zagraniczny, obóz wędrowny	Znak służby pamięci
39	PIEŚNI LUDOWE I PATRIOTYCZNE	Odnalezienie i spisanie pieśni ludowych i patriotycznych, odszukanie materiałów źródłowych na temat różnych pieśni, nauka tych pieśni.		zwiad, wywiad, warsztaty muzyczne, warsztaty etnograficzne związane z pieśniami ludowymi, wieczór pieśni, festiwal zapomnianych nutek, cykl spotkań z pieśnią patriotyczną, inscenizacja słowno-muzyczna, kominek	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, plastyk, dekorator, śpiewak, pieśniarz, grajek, recytator, aktor
	Propagowanie wśród młodzieży dawnych pieśni patriotycznych.			wywiad, warsztaty muzyczne, warsztaty etnograficzne związane z pieśniami ludowymi, wieczór pieśni, cykl spotkań z pieśnią patriotyczną, inscenizacja słowno-muzyczna, kominek	badacz, etnograf, scenograf, reżyser, wodzirej, muzyk, artysta
				warsztaty etnograficzne związane z pieśniami ludowymi, wieczór pieśni, inscenizacja słowno-muzyczna, kominek	Znak służby pamięci, kulturze

40	NASZ GRUNWALD	Zapoznanie się z lokalnymi miejscami upamiętniającymi walki o wolność. Wskazanie związków poznanych wydarzeń z tradycjami rycerskimi i bezpośrednio z symbolem grunwaldzkim.		rajd, gra terenowa, konkurs	szperacz, poszukiwacz, dziennikarz, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, łażnik, tramp, wskazidroga
			rajd, gra terenowa, konkurs	badacz, reporter, etnograf, topograf, krajoznawca	
			organizacja gry terenowej dla społeczności lokalnej	Znak służby wspólnocie lokalnej, pamięci, turystyce	
41	ŚPIEWNIK RYCERSKI	Zebranie pieśni rycerskich oraz zestawienie ich w formie śpiewnika. Zorganizowanie festiwalu lub przeglądu pieśni rycerskich w czasie imprezy grunwaldzkiej.		przygotowanie śpiewnika, festiwal, przegląd piosenki	grajek, muzyk, plastyk, szperacz, poszukiwacz
			przygotowanie śpiewnika, festiwal, przegląd piosenki	wodzirej, badacz	
			organizacja festiwalu, przeglądu piosenki	Znak służby kulturze	
42	GRÓD ŚREDNIOWIECZNY	Zorganizowanie wycieczki w celu zwiedzania zamków krzyżackich, wycieczki do istniejących grodów średniowiecznych. Wykonanie makiety grodu / zamku średniowiecznego, zorganizowanie zajęć z planowania średniowiecznego grodu, poznane zasad budowania grodów, fos, zamków.		wycieczka, wystawa, wykonanie makiety	szperacz, poszukiwacz, plastyk
			wycieczka, wystawa, wykonanie makiety	szperacz, poszukiwacz, plastyk	
			wycieczka, wystawa, wykonanie makiety	Znak służby kulturze	
43	MYĆ SIĘ CZY WIETRZYĆ	Zapoznanie się z zasadami higieny i medycyny z okresu średniowiecza.		zwiad, ankieta, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiórek	Higienistka / Higienista *
			ankieta, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiórek	Lider Zdrowia ***	
			debata, dyskusja, integracyjna impreza drużyn, kuźnica, wieczornica	Znak służby zdrowiu	

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
DZIŚ					
1	MOJE MIEJSCE NA ZIEMI - JA, MIESZKANIEC REGIONU	Zdobycie jak największej ilości informacji o swoim regionie (historia, współczesność, plany rozwoju, tradycja, kultura, sztuka, ludzie zasłużeni dla regionu, problemy i potrzeby regionalnej wspólnoty), opracowanie materiałów o regionie w ciekawej formie, podjęcie służby w miejscu działania, nawiązanie współpracy z organizacjami młodzieżowymi działającymi na tym terenie, samorządami lokalnymi, instytucjami, mediami.		zwiad, rajd regionalnym szlakiem, wycieczka, festyn - udział, piknik, spotkania z ludźmi zasłużonymi dla regionu czy ich rodzinami, wystawa prac	szperacz*, poszukiwacz**, PRZEWODNICZKA / PRZEWODNIK PO... **, młody obywatel*, obywatel**, kronikarz*, reporter**
	Poznawanie najbliższego środowiska i specyfiki swojego regionu, rozwijanie wiedzy o kulturze własnego regionu i jej związkach z kulturą narodową, promowanie harcerstwa w miejscu działania.			zwiad, cykl zbiórek, rajd regionalnym szlakiem, wycieczka, reportaż, wystawa, przewodnik, festyn-udział, piknik, cykl spotkań z ludźmi zasłużonymi dla regionu czy ich rodzinami	obywatel Rzeczypospolitej***, dziennikarz***, badacz***
				zwiad, cykl zbiórek, rajd regionalnym szlakiem, wycieczka, reportaż, audycja, wystawa, przewodnik, festyn-organizacja, piknik, cykl spotkań z organizacjami, samorządem lokalnym, ludźmi zasłużonymi dla regionu czy ich rodzinami, podjęcie konkretnej służby	Znak służby przyjaźni, wspólnocie lokalnej, dziecku, pamięci, Znak Zawiszy

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
2	RAJD GRUNWALDZKI	Zorganizowanie lub wzięcie udziału w co najmniej trzydniowej wędrówce, mającej zakończenie na Polach Grunwaldu. Przejście okolicznych szlaków turystycznych.		rajd, biwak, jako podsumowanie gazetka	szperacz*, poszukiwacz**, PRZEWODNICZKA / PRZEWODNIK PO... **, kronikarz*, reporter**, łazik*, tramp**
	Poznanie tradycji grunwaldzkich i historii Grunwaldzkiej Bitwy, przy okazji poznawania szlaków turystycznych w okolicach Grunwaldu.			rajd, biwak, jako podsumowanie przewodnik, gazetka	wędrowiec***, dziennikarz***, badacz***
				rajd, biwak, wędrówka, jako podsumowanie także reportaż, przewodnik, gazetka	Znak służby pamięci, turystyce
3	INNI O GRUNWALDZIE	Sprawdzenie, jaki jest stopień wiedzy społeczeństwa na temat bitwy pod Grunwaldem.		zwiad, ankieta, sonda, raport, dyskusja, gazetka, zadanie między zbiorckowe, impreza dla środowiska popularyzująca tradycje grunwaldzkie	szperacz*, poszukiwacz**, reporter**, przewodnik po...**
				zwiad, ankieta, sonda, raport, dyskusja, gazetka, zadanie między zbiorckowe, impreza dla środowiska popularyzująca tradycje grunwaldzkie	dziennikarz***
	Popularyzacja tradycji grunwaldzkich w środowisku.			zwiad, ankieta, sonda, raport, dyskusja, gazetka, reportaż, audycja, zadanie między zbiorckowe, impreza dla środowiska popularyzująca tradycje grunwaldzkie	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej

4	OBÓZ WĘDROWNY PO WARMII I MAZURACH	Opracowanie trasy obozu wędrownego po Warmii i Mazurach, ze szczególnym uwzględnieniem pamiątek historycznych, obiektów zabytkowych i przyrodniczych. Przeprowadzenie obozu, sporządzenia dokumentacji trasy, zawierającej m.in. mapkę, opis, możliwości noclegów, atrakcje krajoznawcze.		obóz wędrowny	łazik*, tramp**, wskazidroga*, szperacz*, poszukiwacz**, PRZEWODNICZKA / PRZEWODNIK PO... **, sobieradek obozowy*, technik obozowy**
	Poznanie regionu Warmii i Mazur, jego historii i tradycji.			obóz wędrowny	wędrowiec***, wyga obozowy***, badacz***
				obóz wędrowny	Znak służby turystyce
5	Z TRADYCJĄ GRUNWALDZKĄ	Dokonanie rejestracji drużyn i innych jednostek harcerskich z terenu macierzystej chorągwi, noszących imiona związane z tradycją grunwaldzką. Zaprezentowanie im Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich i możliwości przystąpienia do Ruchu. Odwiedzenie przynajmniej jednej z nich, poznanie jej tradycji i historii.		biwak, festyn, jarmark, impreza fabularna	szperacz*, poszukiwacz**, harcownik*, organizator harców**, przewodnik po...**, sulima**
	Działania promujące Wspólnotę Drużyn Grunwaldzkich, integracja harcerskich środowisk, pozyskanie nowych sojuszników.			biwak, festyn, jarmark, impreza fabularna	badacz***, mistrz harców***, rzecznik drużyny***
				biwak, festyn, jarmark, impreza fabularna	Znak służby kulturze, wspólnocie lokalnej
6	GRUNWALDZKIE OGNIE	Zorganizowanie w dniu 29.09 uroczystego ogniska, rozpalanego ogniem pobranym z ogniobrania na zlocie Grunwaldzkim. Przypomnienie pobytu na Zlocie i omówienie propozycji zadań na nowy rok harcerski.		ognisko, ogniobranie, działania artystyczne, formy terenowe, teatr	znawca obrzędów i zwyczajów drużyny*, ogień*, strażnik ognia**, aktor**, gawędziarz**
	Upamiętnienie dekoracji Związku Harcerstwa Polskiego Orderem Krzyża Grunwaldu, rozpoczęcie roku harcerskiego w drużynach, integracja przyjaciół harcerstwa zaproszonych na uroczystość związaną z tradycjami grunwaldzkimi.			ognisko, ogniobranie, działania artystyczne, formy terenowe, teatr, biwak	reżyser***
				ognisko, ogniobranie, działania artystyczne, formy terenowe, teatr, biwak	Znak służby pamięci

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
7	GRUNWALDZKIE KRZYŻÓWKI	Opracowanie zbioru krzyżówek, rebusów, szarad o treściach grunwaldzkich. Przeprowadzenie turnieju krzyżówek w drużynie.		turniej krzyżówek i gier, działania plastyczne	harcownik*, organizator harców**
			turniej krzyżówek i gier, działania plastyczne	mistrz harców***	
			turniej gier, zabaw, zagadek krzyżówek o tematyce grunwaldzkiej (działanie skierowane na zewnątrz drużyny)	Znak służby przyjaźni, Znak służby kulturze	
8	GRUNWALDZKIE WICI	Przygotowanie jednodniówki (gazety, wydawnictwa), poświęconej tradycjom grunwaldzkim. Upowszechnienie jej wśród osób spoza harcerstwa.		Opracowanie i wydanie gazetki	reporter**
			Opracowanie i wydanie gazetki	dziennikarz***, rzecznik drużyny***	
			Opracowanie i wydanie gazetki/przewodnika, organizowanie zajęć/warsztatów o tematyce grunwaldzkiej podczas imprez hufców		
9	ELEKTRONICZNY RYCERZ	Zaprojektowanie elementów gry komputerowej, grafiki lub animacji komputerowej, związanej z tematyką grunwaldzką.		zadanie międzyzbiórkowe	internauta**, komputerowiec*, znawca komputerów**
			zadanie międzyzbiórkowe	mistrz Internetu***	
			zadanie międzyzbiórkowe	webmaster(m), grafik komputerowy(m), Znak służby nauce	

10	MY I ONI	Przeprowadzenie zwiadu terenowego w swojej miejscowości lub dzielnicy, na temat działalności różnych organizacji młodzieżowych, społecznych, kulturalnych itp. Poznanie ich celów statutowych i porównanie z celami działalności ZHP. Omówienie możliwości i zakresu współpracy.		zwiad, wycieczka, biwak, wspólna impreza środowiskowa	młody obywatel *, obywatel **, młody Europejczyk*, Europejczyk**
			zwiad, wycieczka, biwak, wspólna impreza środowiskowa	rzecznik drużyny***	
			zwiad, biwak, wycieczka, forum stowarzyszeń, forum liderów, spotkanie, wspólna impreza środowiskowa	Znak służby wspólnocie lokalnej, przyjaźni, dziecku	
11	PORADNIA GRUNWALDZKA	Zorganizowanie w swoim środowisku poradni, punktu informacyjnego na temat tradycji grunwaldzkich i historii własnego regionu.		klub, biblioteka czytelnika, gazetka	szperacz*, poszukiwacz**, reporter**, przewodnik po...**
			spotkania, stałe dyżury, klub, biblioteka czytelnika, warsztaty, imprezy społeczne z okazji ważnych dat związanych z historia regionu i tradycję grunwaldzką, gazetka, reportaż	badacz***, dziennikarz***, etnograf***	
			spotkania, stałe dyżury, klub, biblioteka czytelnika, warsztaty, imprezy społeczne z okazji ważnych dat związanych z historia regionu i tradycję grunwaldzką, gazetka, reportaż, audycja	Znak służby kulturze, wspólnocie lokalnej, pamięci	

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
12	GRUNWALD - SPRAWNYM INACZEJ	Zorganizowanie zajęć zapoznających dzieci niepełnosprawne z tematyką grunwaldzką i rycerską, w zakresie dostępnym na poziomie ich rozwoju psychofizycznego.		ognisko, teatr, impreza fabularna	szperacz*, poszukiwacz**, pomocna dłoń*, uczynny**, poszukiwacz nieznanego świata**
	Integracja z osobami niepełnosprawnymi, promocja działań Wspólnoty, budowanie relacji międzyludzkich.			kominek, ognisko, teatr, impreza fabularna	badacz***, zdobywca nieznanego świata***
				kominek, ognisko, teatr, impreza fabularna	znak służby dziecku, wspólnocie lokalnej
13	GRUNWALD NA TAŚMIE FILMOWEJ	Zrealizowanie filmu wideo z przebiegu Złotu Grunwaldzkiego, uwzględniając późniejszy montaż i udźwiękowienie.		film, prezentacja podczas biwaku, imprezy	fotoamator*, fotograf**
	Utrwalenie na taśmie filmowej Złotu Grunwaldzkiego, promowanie Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich.			film, warsztaty filmowe, prezentacja podczas biwaku, imprezy	mistrz obiektywu***
				film, warsztaty filmowe, prezentacja podczas biwaku, imprezy	znak służby kulturze
14	NASZ DOM	Podjęcie starań o własną bazę, harcówkę lub inne o miejsce, w którym drużyna mogłaby realizować swoje zamierzenia lub zastanowienie się nad poszerzeniem dotychczasowych funkcji posiadanego obiektu. Określenie potrzeb materialnych Pozyskanie sojuszników i środków na to przedsięwzięcie. Urządzenie harcówki z uwzględnieniem elementów grunwaldzkich, uroczyste otwarcie.		akcja zarobkowa, zwiad, prace na rzecz drużyny, prace remontowe	majster klepka*, gospodarz**, sobieradek*, plastyk*, dekorator**
	Zdobycie miejsca na bazę, harcówkę, poszerzenie funkcji obiektu, pozyskanie sojuszników, pozyskanie środków, nauka prac remontowych.			akcja zarobkowa, zwiad, prace na rzecz drużyny, prace remontowe	kwatermistrz***, planista***
				akcja zarobkowa, zwiad, prace na rzecz drużyny, prace remontowe	Znak służby gospodarce

15	WSPÓLNY GRUNWALD	Przeprowadzenie zwiadu w drużynach harcerskich działających poza ZHP, na temat realizacji przez nie programu zawierającego treści związane z Grunwaldem. Zaproponowanie tym drużynom uczestnictwa we współzawodnictwie o Tytuł i Odznakę Grunwaldzką oraz udział w Zlocie Grunwaldzkim.		zwiad, biwak, warsztaty, zajęcia integracyjne, festyn, impreza fabularna	szperacz*, poszukiwacz**
	Przełamywanie barier, poszukiwanie wspólnych zainteresowań, wartości, korzeni, promocja Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich.			zwiad, biwak, warsztaty, zajęcia integracyjne, festyn, impreza fabularna	rzecznik drużyny***, badacz***
				zwiad, biwak, warsztaty, zajęcia integracyjne, festyn, impreza fabularna	znak służby przyjaźni
16	WIELOJĘZyczny SŁOWNIK TERMINOLOGII GRUNWALDZKIEJ	Zebranie terminologii związanej z Grunwaldem, szlifowanie umiejętności językowych, propagowanie Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich.		słownik, słownik multimedialny, słownik obrazkowy	językoznawca*, tłumacz**, internauta**, komputerowiec*
	Zapoznanie się z tematyką dotyczącą Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich.			słownik, słownik multimedialny, słownik na stronie internetowej drużyny, hufca, chorągwi	poliglota***, mistrz Internetu***, informatyk***
				słownik, słownik multimedialny, słownik na stronie internetowej drużyny, hufca, chorągwi	znak służby nauce
17	KODEKS RYCERSKI – PRAWO HARCERSKIE	Poznanie i porównanie Rycerskiego Kodeksu z Prawem Harcerskim. Poznanie zasad postępowania, wartości którymi kierowali się średniowieczni rycerze. Poszukiwania związków z Prawem Harcerskim. Próba interpretacji punktów Rycerskiego Kodeksu i poszukiwania ich odbicia w dzisiejszej rzeczywistości.		kominek, ogniobranie, zwiad połączony ze zbieraniem opinii - sonda, ankieta	szperacz*, poszukiwacz**, poszukujący wartości**, mężczyzna**, szara lilijska**, kronikarz*, reporter**
	Kształtowanie postaw zgodnych z zasadami Harcerskiego Prawa i Kodeksu Rycerskiego, porównanie ich, dokonanie oceny tych wartości we współczesnym świecie.			kominek, ogniobranie, zwiad połączony ze zbieraniem opinii - sonda, ankieta	badacz***, poszukujący autorytetów***, chwata***, dziennikarz***
				kominek, kuźnica, ogniobranie, zwiad połączony ze zbieraniem opinii - sonda, ankieta	Znak służby pamięci, Znak Zawiszy

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
18	POCZTÓWKA DO PRZYJACIÓŁ	Wybór Państwa Europejskiego, zdobycie informacji o organizacjach skautowych jakie w tym państwie działają, zebranie informacji o ich zwyczajach, historii i działaniach współczesnych. Nawiązanie kontaktu z drużyną skautową z danego Państwa, przedstawienie środowiska, drużyny, Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich.		zwiad, cykl zbiórek, działania zmierzające do bezpośredniego nawiązania kontaktu, podjęcie stałej współpracy	Lilia i Koniczyna**, znawca obrzędów i zwyczajów drużyny*, znawca zwyczajów i tradycji harcerstwa**
	Budowanie nowych relacji międzyludzkich, opartych na braterstwie skautowym promocja ZHP, drużyny i Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich.			zwiad, cykl zbiórek, działania zmierzające do bezpośredniego nawiązania kontaktu, podjęcie stałej współpracy	znawca skautingu***, rzecznik drużyny***,
				zwiad, cykl zbiórek, działania zmierzające do bezpośredniego nawiązania kontaktu, podjęcie stałej współpracy	Znak służby przyjaźni, Znak Zawiszy
19	SŁUŻBA SPOŁECZNA DLA MAŁEJ OJCZYZNY	Odnalezienie w najbliższym środowisku miejsc, w których harcerska pomoc (jednorazowa lub ciągła) może być przydatna (pomoc ludziom starszym, dzieciom, osobom niepełnosprawnym, zwierzętom w schronisku lub na wolności, itp.). Pozyskanie sojuszników i współpracowników działania, opracowanie raportu o potrzebach działania wolontariuszy, przedstawienie go Komendzie Hufca, w razie potrzeby także lokalnym władzom samorządowym i lokalnym mediom.		zwiad, spotkanie, raport, gazetka, festyn	młody obywatel*, obywatel**, szperacz*, poszukiwacz**, pomocna dłoń*, starszy brat/starsza siostra*, przyjaciel dzieci, opiekun dzieci, reporter**, kronikarz*
	Poznanie potrzeb wspólnoty lokalnej i środowiska działania, praca nad wrażliwością, aktywną postawą w podejmowaniu służby na rzecz drugiego człowieka, nauka pozyskiwania sojuszników w działaniu.			zwiad, służba, spotkanie, raport, gazetka, happening, festyn	obywatel Rzeczypospolitej***, badacz***, dziennikarz***
				zwiad, służba, spotkanie, raport, gazetka, happening, festyn	Znak służby przyjaźni, wspólnocie lokalnej, dziecku, Znak Zawiszy

20	NASZA EUROPEJSKA RODZINA	Zebranie jak największej ilości informacji o źródłach i osiągnięciach kultur narodów tworzących Wspólnoty Europejskie. (obrzędy, zwyczaje, stroje, tańce i piosenki, kolebki kulturowe, cywilizacyjne, demokratyczne). Prezentacja w środowisku działania zdobytych informacji.		Festyn, jarmark, Święto Flag, Festiwal Kultur Europejskich, cykl zbiorok	młody Europejczyk*, Europejczyk**, młody obywatel*, obywatel**, harcownik*, organizator harców**	
	Przełamywanie barier historycznych i kulturowych, wyrabianie umiejętności korzystania z dziedzictwa kulturowego Europy, poznawanie kultur i historii innych narodów.			Festyn, jarmark, Święto Flag, Festiwal Kultur Europejskich, cykl zbiorok, warsztaty kulturoznawcze, językowe	obywatel Europy***, obywatel Rzeczypospolitej***, etnograf***, Wodzirej***, mistrz harców***,	
				Festyn, jarmark, Święto Flag, Festiwal Kultur Europejskich, cykl zbiorok, warsztaty kulturoznawcze, językowe	Znak służby przyjaźni, kulturze, Znak Zawiszy	
20	SŁUŻBA SPOŁECZNA DLA MAŁEJ OJCZYZNY	Odnalezienie w najbliższym środowisku miejsc, w których harcerska pomoc (jednorazowa lub ciągła) może być przydatna (pomoc ludziom starszym, dzieciom, osobom niepełnosprawnym, zwierzętom w schronisku lub na wolności, itp.). Pozyskanie sojuszników i współpracowników działania, opracowanie raportu o potrzebach działania wolontariuszy, przedstawienie go Komendzie Hufca, w razie potrzeby także lokalnym władzom samorządowym i lokalnym mediom.		zwiad, spotkanie, raport, gazetka, festyn	młody obywatel*, obywatel**, szperacz*, poszukiwacz**, pomocna dłoń*, starszy brat/starsza siostra*, przyjaciel dzieci, opiekun dzieci, reporter**, kronikarz*	
	Poznanie potrzeb wspólnoty lokalnej i środowiska działania, praca nad wrażliwością, aktywną postawą w podejmowaniu służby na rzecz drugiego człowieka, nauka pozyskiwania sojuszników w działaniu.			zwiad, służba, spotkanie, raport, gazetka, happening, festyn	obywatel Rzeczypospolitej***, badacz***, dziennikarz***	
				zwiad, służba, spotkanie, raport, gazetka, happening, festyn	Znak służby przyjaźni, wspólnocie lokalnej, dziecku, Znak Zawiszy	

21	HARCERSTWO = BRATERSTWO	Zorganizujcie wraz z inną drużyną harcerską biwak, w czasie którego celem przewodnim będzie bliższe poznanie harcerzy lub zorganizujcie wspólny biwak, w ramach którego wspólnie świętować będziecie urodziny Roberta i Olive Baden Powellów.		zwiad, wycieczka, biwak, wspólna impreza środowiskowa	Bi-Pi, pomocna-dłoń
			zwiad, wycieczka, biwak, wspólna impreza środowiskowa	znawca skautingu***	
			zwiad, biwak, wycieczka, spotkanie, wspólna impreza środowiskowa	Rzecznik Harcerstwa	
22	HARCERSKIE SPECJALNOŚCI	Poznajcie specjalności, a jeżeli jesteście już drużyną specjalnościową to zapoznajcie z tą ideą inną drużynę.		zwiad, biwak, warsztaty, zajęcia integracyjne, festyn, impreza fabularna	w zależności od wybranej specjalności i formy realizacji zadania
			zwiad, biwak, warsztaty, zajęcia integracyjne, festyn, impreza fabularna	w zależności od wybranej specjalności i formy realizacji zadania	
			zwiad, biwak, warsztaty, zajęcia integracyjne, festyn, impreza fabularna	w zależności od wybranej specjalności i formy realizacji zadania	
23	RODZICE! INO NAM SIĘ NIE ZGUBCIE!	Zorganizowanie Imprezy na orientację, w której uczestniczyć będą również rodzice harcerzy wraz z zaprzyjaźnioną drużyną.		zajęcia integracyjne, festyn, INO	wskazidroga, obserwator / obserwatorka, terenoznawca, łazik,
			zajęcia integracyjne, festyn, INO	wędrowiec	
			zajęcia integracyjne, festyn, INO	kartograf	
	Promocja zdrowego i aktywnego spędzania wolnego czasu, wskazanie plusów i korzyści płynących z przynależności do ZHP, zaradności, umiejętności organizowania imprez, współpracy z innymi osobami.				

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
JUTRO					
1	GRUNWALDZKI LAS	Włączenie się do realizacji światowego programu ochrony środowiska naturalnego, nawiązanie kontaktu z zarządem zieleni miejskiej lub leśnictwem, nawiązanie współpracy, sadzenie drzewek, objęcie opieką drzewostanów, terenów zielonych, ścieżek edukacyjnych, szlaków leśnych, parków, pomników przyrody.		wycieczka, sadzenie drzewek, warsztaty ekologiczne, udział w zajęciach ścieżek ekologicznych	przyrodnik, przyjaciel lasu, przyjaciel przyrody, znawca przyrody
	Budowanie świadomości ekologicznej, odpowiedzialności za naturalne dziedzictwo narodowe, ochrona środowiska.			wycieczka, sadzenie drzewek, warsztaty ekologiczne, udział w zajęciach ekologicznych, rajd ekologiczny	ekolog
				służba na rzecz lasu, sadzenie drzewek, warsztaty ekologiczne, udział w zajęciach ekologicznych poszczególnych nadleśnictw, parków narodowych, rajd ekologiczny	Znak służby przyrodzie
2	GLOBALNA SIEĆ	Przeprowadzenie warsztatów na temat wykorzystania globalnej sieci komputerowej i Internetu; odwiedzenie m.in. serwera „Wspólnoty”, ZHP, WOSM i WAGGGS. Uzyskanie dla drużyny adresu poczty elektronicznej, stworzenie przez drużynę własnej strony WWW i umieszczenie na niej informacji, tekstu, zdjęć z udziału drużyny w Zlocie Grunwaldzkim.		prezentacja multimedialna, warsztaty	komputerowiec, znawca komputerów
	Zdobycie umiejętności korzystania z technologii informacji wirtualnej.			warsztaty	informatyk, webmaster
				warsztaty, szkolenia (organizacja)	webmaster, uprawnienia państwowe (zewnętrzne)

3	PRZYGODA Z LASEM	Poznanie pobliskiego lasu, parku, poprzez ćwiczenia mierzenia wieku, wysokości drzew, rozpoznawania po liściach lub owocach gatunku, korzystaniu z zasobów lasu, udział w sadzeniu i oczyszczaniu lasów, zadrzewienie i zazielenienie najbliższego środowiska, dokarmianie zwierząt. Dokładny opis zadania znajduje się w Poradniku Drużynowego Drużyny Grunwaldzkiej „Jak w XXI wiek (wyd. I).		zbiórki, wycieczki, biwaki, zwiad ekologiczny, udział w obchodach „Święta Ziemi”, „Sprzątania Świata”, „Święta Lasu”	miłośnik przyrody, przyjaciel środowiska naturalnego
	Poszerzenie wiedzy z zakresu edukacji leśnej, opartej na odkrywaniu, przeżywaniu, działaniu i zdobywaniu wiedzy o lesie. Branie udziału w ochronie bogactwa narodowego jakim są lasy, wzbogacenie zieleni w środowisku.			zbiórki, wycieczki, biwaki, zwiad ekologiczny, udział w obchodach „Święta Ziemi”, „Sprzątania Świata”, „Święta Lasu”	ekolog
				zwiad ekologiczny, organizacja obchodów „Święta Ziemi”, „Sprzątania Świata”, „Święta Lasu”	Znak służby przyrodzie
4	AMBASADORZY WSPÓLNOTY	Nawiązanie kontaktów z drużyną harcerską lub skautową działającą za granicą – przekazanie jej idei grunwaldzkiej i treści pracy Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich. Utrzymywanie stałej współpracy. W przyszłości być może wzajemne odwiedziny.		zwiad, cykl zbiórek	Lilia i Koniczyna, znawca obrzędów i zwyczajów drużyny, znawca zwyczajów i tradycji harcerstwa
	Budowanie nowych relacji międzyludzkich, promocja ZHP i Wspólnoty Drużyn Grunwaldzkich.			zwiad, cykl zbiórek	znawca skautingu, rzecznik drużyny, Znak Zawiszy
				nawiązanie kontaktów z drużyną harcerską lub skautową działającą za granicą	Znak służby przyjaźni, Znak Zawiszy
5	BĄDŹ GOTÓW	Przeszkolenie harcerzy w zakresie pierwszej pomocy, samoobrony i innych sposobów reagowania w trudnych sytuacjach.		warsztaty, cykl zbiórek, biwak, gra terenowa, bieg harcerski, biwak	higienista, sanitariusz
	Nauka umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.			warsztaty, cykl zbiórek, biwak, gra terenowa, bieg harcerski, biwak	ratownik
					kursy, warsztaty, turniej – zawody zespołów medycznych, obóz

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
6	SZKOŁA PRZETRWANIA	Zorganizowanie dla swojej drużyny zajęć w zakresie "szkoły przetrwania". Przygotowanie wyprawy sprawdzającej umiejętności terenoznawcy.		gra terenowa, biwak	terenoznawca, technik obozowy, sportowe,
			gra terenowa, biwak	wyga obozowy, trzy pióra	
			kilkudniowe bytowanie w terenie	Znak służby turystyce	
7	W OBRONIE WŁASNEJ	Zapoznanie się i przyswojenie umiejętności z zakresu profilaktyki i prewencji w momentach zagrożenia.		zawody, warsztaty	sportowiec, spr. sportowe
			zawody, warsztaty	olimpijczyk, spr. sportowe	
			pokaz samoobrony, zawody, warsztaty	Znak służby zdrowiu	
8	HARCERSKI TRAKT	Zadanie przeznaczone dla harcerzy i harcerzy starszych o dłuższym stażu w ZHP, którzy wiedzą, po co i dlaczego należą do harcerstwa i chcą aktywnie rozwijać swą osobowość. Każdy harcerz w drużynie, zastępie, nakreśla indywidualny plan rozwoju na rok, dwa i trzy lata, uwzględniając trudności, które może napotkać, oraz cel, do którego ma go ta droga zaprowadzić. Konsekwentnie realizuje ten plan pod opieką drużynowego lub innego instruktora. Podsumowuje i ocenia osiągnięcia na poszczególnych etapach, aktualizuje plany. Na zakończenie następuje ocena całości dokonań w zakresie rozwoju osobowości indywidualnych harcerzy i osiągnięć drużyny.		warsztaty, ognisko, biwak	zgodne z tematyką planów rozwoju oraz elementy prób na stopnie harcerskie
	Rozwijanie swej osobowości, określenie celu, który harcerz chce osiągnąć.			warsztaty, ognisko, biwak, zaplanowanie i realizacja IŚR	zgodne z tematyką planów rozwoju oraz elementy prób na stopnie harcerskie, Znak Zawiszy
				warsztaty, ognisko, biwak, zaplanowanie i realizacja IŚR	zgodne z tematyką planów rozwoju oraz elementy prób na stopnie wędrownicze i instruktorskie, Znak Zawiszy

9	WYZWANIE- GRUNWALDZKIE REKORDY GUINNESSA	Wyznaczenie przez drużynę trudnego, ale wykonalnego celu, wyzwania, określenie w jaki sposób najszybciej można go osiągnąć, jaki będzie w tym udział poszczególnych harcerzy oraz wyznaczenie czasu potrzebnego do jego realizacji. Dokładny opis zadania i osiągniętych rezultatów należy przekazać do Rady "Wspólnoty" w celu opublikowania w najbliższym wydawnictwie Ruchu.		biwak, zwiad, zbiórka, zawody itp. np.: uprawianie wspinaczki w odległych górach, spływ "byle czym " po jeziorach (z zachowaniem zasad bezpieczeństwa!), napisanie książki, nauczenie się śpiewu pieśni " Bogurodzica " na głosy.	sprawności zgodne z tematami wynikającymi z działań drużyny i z obranym wyzwaniem
	Podejmowanie inicjatyw twórczych i nieszablonowych, będącym jednocześnie wyczynem.			biwak, zwiad, zbiórka, zawody itp. np.: uprawianie wspinaczki w odległych górach, spływ "byle czym " po jeziorach (z zachowaniem zasad bezpieczeństwa!), napisanie książki, nauczenie się śpiewu pieśni " Bogurodzica " na głosy.	sprawności zgodne z tematami wynikającymi z działań drużyny i z obranym wyzwaniem
			biwak, zwiad, zbiórka, zawody itp. np.: uprawianie wspinaczki w odległych górach, spływ "byle czym " po jeziorach (z zachowaniem zasad bezpieczeństwa!), napisanie książki, nauczenie się śpiewu pieśni " Bogurodzica " na głosy.	sprawności zgodne z tematami wynikającymi z działań drużyny i z obranym wyzwaniem	

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
10	WĘDRÓWKI Z PLECAKIEM PO...	Wybranie dziedziny wiedzy, którą harcerze będą rozwijać w czasie wędrówek np.: historii, geografii, architektury historii sztuki, przyrodoznawstwa itp. Zorganizowanie, w czasie wędrówki, imprezy o tematyce grunwaldzkiej, otwartej dla turystów.		wycieczka, zbiórki w terenie	przewodnik po ..., przewodniczka po ...
	Rozwój zainteresowań poprzez systematyczne poznanie wybranych problemów występujących w różnych części kraju poprzez uprawianie dowolnej formy turystyki. Tworzenie warunków do podnoszenia kwalifikacji harcerzy do uprawiania turystyki zorganizowanej.			wycieczka, zbiórki w terenie, opracowanie projektu, podjęcie i wykonanie wszystkich działań, związanych z organizacją wędrówki	krajoznawca
				organizacja i przeprowadzenie wędrówki	Znak służby turystyce, Uprawnienia: państwowe, PTTK
11	MISTRZEM BYĆ	Sporządzenie wykazu dziedzin zainteresowań członków drużyny i stworzenie planu działań każdego harcerza i instruktora w celu osiągnięcia zakładanego mistrzostwa, rozwijanie zainteresowań, przygotowanie się do dorosłego życia.		cykl zwiad po lokalnych miejscach pracy, jarmark zainteresowań/ konkurs talentów	sprawności indywidualne,
	Określenie pola zainteresowań członków drużyny, na którym chcą oni osiągnąć mistrzostwo, a zdobytą wiedzę oraz umiejętności wykorzystać w wewnętrznych i zewnętrznych działaniach drużyny (hufca).			warsztaty psychologiczne, tematyczne pomagające odnaleźć mocne strony i pogłębić zainteresowania, ćwiczenia	sprawności mistrzowskie
				warsztaty psychologiczne, tematyczne pomagające odnaleźć mocne strony i pogłębić zainteresowania, warsztaty pisania CV i listów motywacyjnych, ćwiczenia, kuźnica, cykl zwiadów	Znaki służby nauce, kulturze, wspólnocie lokalnej, uprawnienia państwowe, szkolenia, kursy

142	JESTEM KOWALEM WŁASNEGO LOSU	Zorganizowanie zajęć, cyklu zajęć, które mają na celu poznanie samego siebie i rozwijać umiejętności interpersonalne		warsztaty z zakresu komunikacji, z zakresu pozytywnego myślenia, cykl zbiorów, cykl spotkań z gośćmi poświęconych wartościom, stylowi życia, autorytetom (np. psycholog, socjolog, polityk, prawnik, historyk, dziennikarz, duchowny, etyk), zwiad, wywiad, zbiórka, reportaż	związane indywidualnie z mocnymi i słabymi stronami harcerzy w drużynie, poszukujący wartości, szara lilijka, męźny
	Kształtowanie własnej osobowości, poznawanie samego siebie, wyrabianie umiejętności dzielenia się z innymi uczuciami, sukcesem, smutkiem i radością, nawiązywania kontaktów, umiejętności współpracy, wiary w siebie, w swoje pomysły, odkrywanie swoich zalet i uświadomienie pewnych ograniczeń. Przygotowanie do startu w dorosłe życie i budowanie wspólnych relacji w grupie rówieśniczej, odpowiedzialności za siebie i grupę, w której żyjemy.			warsztaty z zakresu komunikacji, z zakresu pozytywnego myślenia, cykl zbiorów, cykl spotkań z gośćmi poświęconych wartościom, stylowi życia, autorytetom (np. psycholog, socjolog, polityk, prawnik, historyk, dziennikarz, duchowny, etyk), wywiad, zbiórka, reportaż	związane indywidualnie z mocnymi i słabymi stronami harcerzy w drużynie, poszukujący autorytetu, chwał
				warsztaty z zakresu komunikacji, z zakresu pozytywnego myślenia, technik relaksacji, planowania działań, osiągania celów, trening asertywności, kuźnica dotycząca wartości duchowych, mocnych i słabych stron, cykl zbiorów, cykl spotkań z gośćmi poświęconych wartościom, stylowi życia, autorytetom.	Znak służby przyjaźni, nauce, Znak Zawiszy

L.p.	Nazwa / Cel	Opis	Pion metodyczny	Przykładowa forma realizacji	Sprawności
13	IDOL PRZYSZŁOŚCI	Wyszukanie wśród żyjących współcześnie postaci, które ze względu na system wartości i związane z nim dokonania zasługują na miano „idola przyszłości”. Wybór należy uzasadnić możliwie szeroko i przedstawić pod osąd środowiska na zbiórce drużyny.		zwiad, ankieta, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiorów	szperacz, poszukiwacz, kronikarz, reporter, przewodnik po ..., przewodnik po regionie, poszukujący wartości
	Poszukiwanie autorytetów, aktywne uczestniczenie w życiu wspólnoty lokalnej, budowanie systemu wartości.			ankieta, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiorów	badacz, dziennikarz, poszukujący autorytetów,
				debata, dyskusja, gazetka, integracyjna impreza drużyn, cykl zbiorów, kuźnica, wieczornica, sad nad autorytetem.	Znak służby pamięci, wspólnocie lokalnej, Znak Zawiszy
14	HARCERSTWO ZA 100 LAT	Zastanówcie się jak będzie wyglądać harcerstwo za 100 lat; jakie zajdą zmiany organizacyjne (instrumenty, formy pracy), zanalizujcie co się zmieni i dlaczego, a co pozostanie bez zmian.		zwiad, wywiad, reportaż, audycja,	reporter**
	Refleksja nad kierunkiem zmian społecznych i kulturowych, i ich wpływie na harcerstwo na przestrzeni kolejnych dekad.			wywiad, reportaż, audycja, debata	reporter**, dziennikarz***
				wywiad, reportaż, audycja, debata, kuźnica, mini - konferencja	
12	SŁUŻBA NA RZECZ UMACNIANIA MIEJSCA POLSKI W EUROPIE	Poznanie krajów członkowskich Unii Europejskiej, zalet wynikających z członkostwa Polski w UE, obowiązków kraju członkowskiego, struktury władz Wspólnoty UE		zwiad, wywiad, reportaż, audycja,	młody obywatel, obywatel, młody Europejczyk, Europejczyk,
	Uświadomienie sobie znaczenia Polski w Unii Europejskiej, poznanie wszystkich aspektów przynależności do Unii, zrozumienie na czym polega wspólnota i jak można wzmocnić pozycję Polski w Unii Europejskiej.			wywiad, reportaż, audycja, debata	obywatel Rzeczypospolitej, obywatel Europy, rzecznik drużyny,
				wywiad, reportaż, audycja, debata, kuźnica, mini - konferencja	Znak służby wspólnocie lokalnej, przyjaźni.

13	NA ILE WSPÓLNA EUROPA	„Dlaczego należy dbać o odrębność i na ile można od niej odstąpić?”		zwiad, wywiad, reportaż, audycja,	młody obywatel, obywatel, młody Europejczyk, Europejczyk,
	Uświadomienie sobie znaczenia Polski w Unii Europejskiej, poznanie wszystkich aspektów przynależności do Unii, zrozumienie znaczenia odrębności i kultywowania tradycji, zwyczajów, wartości narodowych, poszukiwanie mocnych stron Polski i Polaków.			wywiad, reportaż, audycja, debata	obywatel Rzeczypospolitej, obywatel Europy, rzecznik drużyny,
				wywiad, reportaż, audycja, debata, kuźnica, mini - konferencja	Znak służby wspólnocie lokalnej, przyjaźni.

